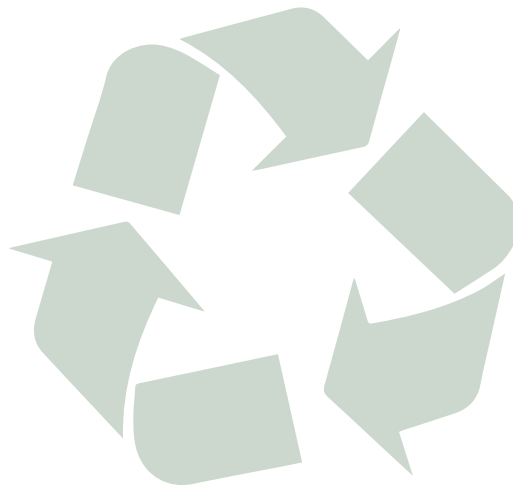
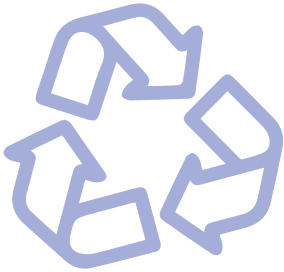

U LEAD

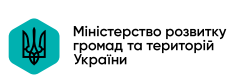
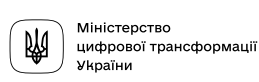
З Є В Р О П О Ю

ПОСІБНИК З РОЗРОБЛЕННЯ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2025

Посібник з розроблення місцевого плану управління відходами розроблений Програмою **U-LEAD з Європою**, що виконується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Німеччини, Польщі та Словенії.

У посібнику наведено рекомендації щодо розроблення місцевого плану управління відходами, зокрема щодо організації цього процесу, збирання необхідної інформації та даних, встановлення цільових показників плану, формування рішень та заходів, розроблення безпосередньо плану та проведення процедури стратегічної екологічної оцінки (CEO).

Основою посібника є практичний досвід громад, експертів та фахівців, отриманий в процесі впровадження програми підтримки «Розроблення місцевих планів управління відходами».

Посібник призначений для фахівців органів місцевого самоврядування, які будуть займатися розробленням місцевих планів управління відходами (МПУВ).

Автори:

**Дмитро Лазненко, Віктор Гуденець,
Олег Черниш, Сергій Сидоренко.**

Зміст посібника є виключною відповідальністю його авторів та не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу і його держав-членів Данії, Німеччини, Польщі та Словенії.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 Загальні вимоги до МПУВ та особливі акценти	5
2 Організація роботи з розроблення МПУВ	8
3 Розроблення МПУВ	12
3.1 Характеристика територіальної громади	13
3.2 Аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади	16
3.2.1 Загальна характеристика управління відходами в територіальній громаді	16
3.2.2 Опис поточного стану за видами відходів	17
3.2.3 Аналіз ефективності управління відходами територіальної громади	20
3.3 Планування управлінням відходами територіальної громади	21
3.3.1 Цілі та цільові показники	21
3.3.2 Управління потоками відходів	24
3.3.3 Інструменти забезпечення виконання МПУВ	25
3.3.4 Фінансово-економічне забезпечення управління відходами територіальної громади	26
3.3.5 План заходів МПУВ	26
3.3.6 Моніторинг та оцінка ефективності виконання місцевого плану	26
3.3.7 Інформація про стратегічну екологічну оцінку	27
4 Стратегічна екологічна оцінка МПУВ	28
Інформаційні джерела	30
Додатки	
Додаток 1 Джерела даних для розроблення МПУВ	31
Додаток 2 Етапи процедури СЕО	34
Додаток 3 Перелік нормативно-правових актів, що регулюють управління відходами	36

ВСТУП

З метою підвищення спроможності органів місцевого самоврядування щодо ефективного управління відходами в територіальних громадах Програма «U-LEAD з Європою» в Україні протягом квітня — жовтня 2024 року впроваджувала програму підтримки «Розроблення місцевих планів управління відходами». Впровадження даної програми відбувалося із застосуванням кластерного підходу, участь у програмі взяли всі 16 територіальних громад Конотопсько-Роменського кластеру Сумської області. В процесі впровадження програми підтримки, представники громад отримали інформацію та оволоділи знаннями, необхідними для розроблення МПУВ. Упродовж реалізації даної програми підтримки громади отримали експертну підтримку для підготовки МПУВ.

Відповідно до чинного законодавства України органи місцевого самоврядування наділені низкою повноважень у сфері управління відходами. Зокрема, згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Законом України «Про управління відходами» органи місцевого самоврядування беруть участь в реалізації державної політики у сфері управління відходами, забезпечують управління побутовими відходами та надання послуги з управління побутовими відходами кожному утворювачу побутових відходів на території громади.

Закон України «Про управління відходами» передбачає, що управління відходами забезпечується шляхом розроблення та реалізації планів на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні підприємств, організацій та установ.

Розроблення та реалізація МПУВ належить до повноважень виконавчих органів сільських, селищних та міських рад. Профільні нормативно-правові акти визначають порядок розроблення, погодження та затвердження МПУВ. Однак, розробники МПУВ зіштовхуються з викликами, пов'язаними з відсутністю практичного досвіду.

У даному посібнику увага зосереджена на особливостях та окремих аспектах, що виникають під час розроблення МПУВ, з метою доповнення детальних покрокових інструкцій, які містяться у Методичних рекомендаціях з розроблення МПУВ [3]. Посібник узагальнює практичний досвід розроблення МПУВ, отриманий громадами Конотопсько-Роменського кластеру Сумської області.

Даний матеріал буде корисним фахівцям органів місцевого самоврядування та допоможе підвищити ефективність організації процесу та якість розроблення МПУВ.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО МПУВ ТА ОСОБЛИВІ АКЦЕНТИ

МПУВ — документ стратегічного планування, який є основою для створення і вдосконалення ефективного функціонування та постійного розвитку системи управління відходами на рівні територіальної громади.

Основні вимоги до порядку розроблення МПУВ встановлені Законом України «Про управління відходами» [1] та Порядком розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами [2]. У Методичних рекомендаціях з розроблення місцевих планів управління відходами (далі — Методичні рекомендації) [3] наведено уніфіковані методологічні підходи до розроблення МПУВ.

Місцеві плани управління відходами потрібно:

- розробити та затвердити для кожної територіальної громади;
- розробити протягом одного року з дня набрання чинності регіональним планом управління відходами (РПУВ) у відповідній області;
- оновити протягом шести місяців з дня внесення змін до регіонального плану управління відходами.

Основними завданнями розроблення МПУВ є визначення:

- конкретних організаційних, економічних, технічних, суспільних, освітньо-просвітницьких заходів у сфері управління відходами;
- відповідальних виконавців заходів;
- строків здійснення заходів;
- джерел та обсягів фінансового забезпечення;
- засобів контролю за станом здійснення заходів та проведення моніторингу результатів реалізації плану.

МПУВ закладає основу для створення майбутньої системи управління відходами на території громади. Він повинен містити інформацію про поточний та перспективний стан системи управління відходами та відповідні параметри, зокрема:

- перелік видів відходів, які утворюються, та джерела їх утворення;
- дані про логістику відходів: перевезення, везення на територію громади, оброблення, накопичення;
- кількісні показники утворення та руху відходів;
- дані про існуючі та перспективні об'єкти оброблення відходів в межах громади;
- дані про існуючі та перспективні об'єкти оброблення відходів за межами громади, куди направляються / будуть направлятися побутові відходи.

Особливістю МПУВ є його комплексний характер, оскільки в документі закладаються стратегічні

та програмні рішення, технічні підходи до їх реалізації, а також встановлюються певні нормативні вимоги до управління відходами на території громади. Зокрема такими нормативно-правовими вимогами є:

- 1 визначення об'єктів оброблення відходів, що у подальшому є підставою для визначення суб'єктів господарювання, які здійснюють операції відновлення та видалення побутових відходів на таких об'єктах (відповідно до пунктів 3, 4 Порядку визначення суб'єктів господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів [6], п. 7 Правил надання послуги з управління побутовими відходами [4]);
- 2 визначення кількості, розташування, а також способу організації діяльності пунктів роздільного збирання побутових відходів та джерела фінансування витрат на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів у межах територіальної громади (відповідно до п. 13 Правил надання послуги з управління побутовими відходами [4]);
- 3 визначення характеристик та умов, що використовуються під час проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (відповідно до п. 10 Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів [5]), зокрема окремі характеристики об'єктів конкурсу:
 - вид (види) побутових відходів, обсяг збирання та перевезення побутових відходів, місцезнаходження об'єктів оброблення відходів,
 - система надання послуги за відповідним видом побутових відходів (безконтейнерна та/або контейнерна система, пункт роздільного збирання (зокрема мобільний), за заявкою споживача).

У процесі розвитку системи управління відходами рішення МПУВ мають досить жорсткий характер для громади, а відсутність окремих чітких рішень може створювати в перспективі труднощі та проблеми.

Наприклад:

- побутові відходи, що збираються на території громади, повинні перевозитися виключно на ті об'єкти, що визначені в МПУВ;
- громада не має права створити / експлуатувати об'єкт оброблення побутовими відходами, який не передбачений МПУВ;
- при створенні пунктів роздільного збирання побутових відходів громада повинна це робити, виключно, у відповідності до рішень МПУВ (кількість, розташування, спосіб організації діяльності);
- при проведенні конкурсу на здійснення опе-

рацій із збирання та перевезення побутових відходів організатор конкурсу готує конкурсну документацію, яка повинна містити інформацію про місцезнаходження об'єктів оброблення відходів у відповідності до МПУВ.

Відповідно, вже на етапі розроблення МПУВ, необхідно звертати увагу на наявність такої інформації в МПУВ, на її точність та відповідність.

У МПУВ наводиться послідовність дій та заходів для переходу від поточного стану системи управління відходами до перспективного бажаного стану.

МПУВ повинен узгоджуватися з РПУВ. У РПУВ громади області розподіляються на кластери управління відходами. Під кластером управління відходами розуміють локалізовану територію суміжних територіальних громад, охоплену спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів.

Рисунок 1. Поділ області на кластери управління відходами

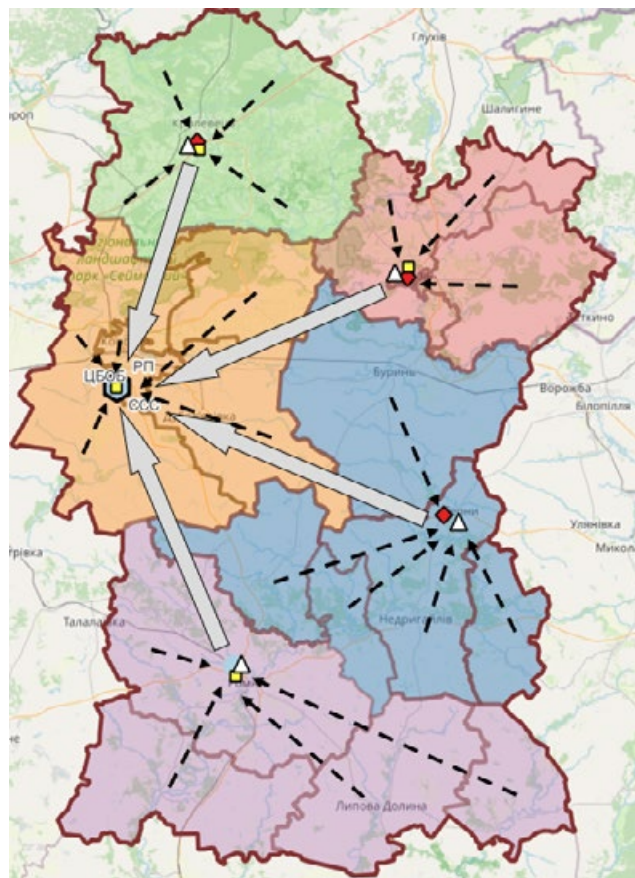

Карта створена з використанням відкритих даних **OpenStreetMap**

Для кластерів у регіональних планах передбачається створення та експлуатація об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами, орієнтованих на обслуговування території декількох громад. Це:

- сміттєперевантажувальні станції;
- сміттєсортувальні станції;
- об'єкти оброблення окремих видів відходів;
- регіональний полігон для захоронення побутових відходів;

Рисунок 2. Інфраструктура управління побутовими відходами кластера:

Карта створена з використанням відкритих даних **OpenStreetMap**

	СПС	сміттєперевантажувальна станція
	ППВС	пункт підготування вторсировини
	РП	регіональний полігон для захоронення побутових відходів;
	ЦБОБ	централізоване біологічне оброблення біовідходів;
	ССС	сміттєсортувальна станція.

➤ інші об'єкти.

На території окремих громад будуть розміщені вищезазначені об'єкти інфраструктури, на території інших громад такі об'єкти будуть відсутні.

Таким чином, кожна громада, що входить до певного кластера, повинна планувати і реалізовувати свою діяльність, як складову спільної системи управління відходами. Це повинно бути враховано при розробленні МПУВ.

Рішення МПУВ повинні розроблятися з урахуванням загальної логістики управління відходами на рівні кластера. Громади, на території яких передбачається розташування об'єктів інфраструктури управління відходами, повинні враховувати параметри управління відходами на території усіх громад, обслуговування яких передбачається відповідними об'єктами. Про-

мади, що будуть обслуговуватися об'єктами інфраструктури, розташованими поза їх межами, повинні враховувати вимоги до відходів, що будуть прийматися на ці об'єкти. Даний процес передбачає синхронізацію та координацію розроблення рішень МПУВ всіх громад в зоні обслуговування об'єкту інфраструктури управління відходами.

Якщо об'єкти інфраструктури наразі відсутні, а їх створення передбачається на етапі реалізації МПУВ, тоді громади повинні планувати свою діяльність на період до і після створення таких об'єктів. Це будуть різні сценарії управління відходами, а перехід від одного до іншого повинен узгоджуватися з часом введення об'єктів інфраструктури в експлуатацію.

2

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З РОЗРОБЛЕННЯ МПУВ

Основними етапами розроблення МПУВ (див. рисунок 3) є:

- етап 1 — Підготовчий,
- етап 2 — Збір та аналіз базових даних,
- етап 3 — Процес планування,
- етап 4 — Фіналізація МПУВ,
- етап 5 — Погодження та затвердження МПУВ.

Паралельно з розробленням МПУВ, на етапі планування, розпочинається процедура SEO.

Підготовчий етап

На підготовчому етапі вирішуються наступні завдання:

- визначення розробника МПУВ;
- утворення робочої групи;
- планування роботи над розробленням МПУВ;
- узгодження питань щодо координації роботи та комунікації сторін, залучених до розроблення МПУВ.

Рисунок 3. Основні етапи робіт з розроблення МПУВ. зустрічі робочої групи

		Етапи роботи над МПУВ				
		Підготовчий етап	Збір та аналіз базових даних	Етап планування	Фіналізація МПУВ	Погодження та затвердження МПУВ
Підготовка розділів МПУВ	Створення РГ					
	Збір та аналіз вихідних даних					
	Характеристика ТГ					
	Аналіз поточного стану управління відходами ТГ					
	Планування управління відходами ТГ					
	Моніторинг та оцінка ефективності виконання МПУВ					
	Інформація про SEO					
	Проведення SEO					
	Погодження МПУВ					
	Затвердження МПУВ					

Визначення розробника МПУВ

Порядком розроблення, погодження та затвердження МПУВ визначено, що розробником МПУВ є виконавчі органи сільських, селищних, міських рад.

Фактично необхідно визначити, який з виконавчих органів місцевої ради буде забезпечувати розроблення МПУВ, а також конкретних посадових осіб, які будуть виконувати роботу з розроблення документу. При цьому, слід враховувати професійні компетенції та досвід фахівців, які залучаються до цієї роботи.

Для розроблення МПУВ повинна бути сформована команда фахівців, які мають компетенції з наступних питань:

- технічні аспекти управління відходами;
- фінансово-економічний аналіз рішень з управління відходами;
- нормативно-правові аспекти управління відходами;
- загальний досвід з розроблення документів стратегічного планування.

Також потрібно визначити посадову особу, яка буде відповідальна за планування та координа-

цію роботи команди і розроблення МПУВ вцілому. Якщо визначена посадова особа матиме право електронного підпису, це прискорить процес завантаження документів на електронні платформи.

На даному етапі приймається рішення щодо залучення фахових установ та/або спеціалістів для підготовки проєкту МПУВ. Як правило, співпраця з такими установами та/або фахівцями здійснюється на договірних засадах і передбачає проведення процедури закупівлі послуги відповідно до встановлених вимог.

Утворення робочої групи

Порядком розроблення, погодження та затвердження МПУВ визначено, що розробник утворює робочу групу (далі — робоча група) для підготовки пропозицій до проєкту МПУВ та узгодження позицій до них.

Наступним передбаченим кроком є розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування повідомлення про початок роботи над проєктом МПУВ, яке повинно включати інформацію про утворення робочої групи та строки подання заявок на долучення до робочої групи.

Порядком передбачається залучення до складу робочої групи представників суб'єктів місцевого розвитку на підставі їх заявок на долучення.

Суб'єктами місцевого розвитку, окрім органів місцевого самоврядування, є: суб'єкти господарювання, заклади вищої освіти та науково-дослідні установи, агенції місцевого та регіонального розвитку, асоціації органів місцевого самоврядування та громадські організації.

Для забезпечення продуктивної роботи з розроблення МПУВ, окрім загального оголошення, на адресу окремих визначених підприємств і установ доцільно надіслати індивідуальні запрошення долучитися до робочої групи.

Також до складу робочої групи або до її засідань доцільно запросити депутата (депутатів) з профільних комісій, що дозволить завчасно інформувати депутатський корпус та сприятиме подальшому затвердженню МПУВ місцевою радою.

Склад робочої групи затверджується розпорядчим документом голови територіальної громади чи виконавчого комітету.

На робочу групу будуть покладатися наступні завдання:

- верифікація вихідних даних та інформації;
- надання пропозиції щодо розроблення МПУВ, узгодження позицій щодо пропозицій, наданих іншими зацікавленими сторонами;
- узгодження стратегічних рішень МПУВ;
- узгодження заходів МПУВ.

Під час розроблення МПУВ доцільно передбачити послідовні зустрічі робочої групи.

Зустрічі робочої групи	Основні завдання, що вирішуються
1	Вступна нарада. Узгоджуються основні цілі та підходи щодо розроблення МПУВ . Узгоджуються питання координації роботи робочої групи способи комунікації
2	Зустріч з обговорення результатів аналізу базового стану, виявлених проблем, загроз, інших додаткових аспектів що потребують врахування на етапі планування. Обговорення та узгодження цілей та стратегічних рішень МПУВ . Визначення необхідності узгодження питань МПУВ з іншими громадами кластеру управління відходами
3	Проміжне узгодження рішень МПУВ , що потребують співробітництва територіальних громад та заходів МПУВ
4	Уточнення та узгодження плану заходів МПУВ з урахуванням фінансових можливостей та обмежень громади, узгодженості з плановою діяльністю інших громад, що буде здійснювати вплив на реалізацію МПУВ
5	Узгодження підходів до моніторингу МПУВ
6	Узгодження питань щодо врахування зауважень і пропозицій, поданих під час громадського обговорення та в рамках консультації з органами виконавчої влади за процедурою СЕО
7	Узгодження фіналізованого проєкту МПУВ , перед направленням на погодження та затвердження

Питання управління відходами є чутливим для громадськості. Для врахування потреб та інтересів усіх заінтересованих сторін, мінімізації ризиків виникнення соціальних напружень доцільно передбачати складову інформування громадськості та узгодження окремих питань із заінтересованими сторонами під час розроблення МПУВ.

Дотримання мінімальних вимог стосовно врахування позицій заінтересованих сторін забезпечується дотриманням Порядку розроблення, погодження та затвердження МПУВ, а також процедури СЕО, визначеної Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку», у частині:

- розміщення на офіційному веб-сайті місцевої ради інформації про початок роботи над проектом МПУВ, строки і форму подання пропозицій;
- розміщення в ЕкоСистемі і на веб-сайті місцевої ради заяви про визначення обсягу СЕО;
- оприлюднення проекту МПУВ і звіту про СЕО; проведення громадського обговорення і консультацій з органами виконавчої влади;
- розміщення в ЕкоСистемі і на веб-сайті місцевої ради довідки про громадське обговорення у процесі СЕО;
- розміщення в ЕкоСистемі і на веб-сайті місцевої ради довідки про консультації з органами виконавчої влади у процесі СЕО;
- оприлюднення на офіційному веб-сайті місцевої ради звіту про результати розгляду пропозицій суб'єктів місцевого розвитку до проекту МПУВ.

Етап збирання та аналізу базових даних

При плануванні процесу збирання базових даних слід визначити:

- які саме дані потрібні для вирішення кожного із завдань, що стоять перед розробником МПУВ;
- джерела та розпорядників необхідних даних.

При збиранні вихідних даних слід враховувати, що може знадобитися інформація про управління відходами не тільки на території громади, а й додаткові дані, що стосуються управління відходами поза межами громади. Переважно це стосується ситуацій, коли на територію громади ввозяться або передбачається ввезення відходів для оброблення, або відходи вивозяться на об'єкти оброблення, які розташовані поза межами громади.

При формуванні першого пакету запитів для отримання вихідних даних бажано максимально передбачити обсяг необхідної інформації. Проте у подальшому, як правило, буде потрібно уточнювати та запитувати додаткову інформацію. Окремі дані можуть бути отримані з відкритих джерел, окремі — за запитами. У додатку 1 наведені основні джерела інформації, які можуть бути використані для отримання вихідних даних.

Перш, ніж переходити до наступного етапу планування, доцільно на рівні робочої групи проаналізувати повноту та коректність зібраних вихідних

даних, обговорити результати їх узагальнення та аналізу, виявлені проблеми та загрози, що стосуються управління відходами.

Вже на цьому етапі важливо розуміти ключові питання, що будуть потребувати узгодження з іншими громадами кластеру. Можливо для узгодження спільних питань знадобиться проведення додаткових зустрічей на рівні декількох громад кластеру.

За результатами узагальнення та аналізу базових даних вже можна попередньо сформувати розділи МПУВ:

- **Розділ I.** Характеристика територіальної громади
- **Розділ II.** Аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади.

Етап планування

Планування діяльності з управління відходами в громаді починається з формування та узгодження на рівні робочої групи принципів підходів та стратегічних рішень щодо управління відходами, які будуть в подальшому детально опрацьовуватися.

На етапі планування за кожним з видів відходів вирішуються питання технічного та технологічного характеру, фінансово-економічного забезпечення, а також розробляються взаємоузгоджені заходи з управління відходами та план їх реалізації.

Розроблення плану заходів здійснюється з урахуванням наявних можливостей та обмежень: земельних, нормативно-правових, фінансово-економічних тощо. Залежно від ситуації попередні рішення та плановані заходи можуть варіюватися та змінюватися. Напрацьовані попередні рішення доцільно обговорювати та узгоджувати на рівні робочої групи.

Стосовно деяких чутливих питань з планованого управління відходами (наприклад, розміщення об'єктів видалення), окрім нормативно визначених вимог щодо врахування позицій заінтересованих сторін, доцільно передбачати додаткове узгодження з громадськістю та іншими заінтересованими сторонами.

За результатами етапу планування формується майже повний проект МПУВ, окрім розділу «Інформація про стратегічну екологічну оцінку».

Такий проект МПУВ оприлюднюється для громадського обговорення та проведення консультацій з органами виконавчої влади за процедурою СЕО.

Етап фіналізації МПУВ

За результатами зауважень та пропозицій, отриманих під час проведення громадського обговорення та консультацій з органами виконавчої влади за процедурою СЕО, в проект МПУВ можуть вноситися відповідні коригування та доповнення.

По завершенню роботи, розробник оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті звіт про результати розгляду пропозицій суб'єктів місцевого розвитку до проекту МПУВ.

Фіналізований проєкт МПУВ направляється на погодження та затвердження.

Погодження та затвердження МПУВ

Відповідно до Порядку [2] розроблений проєкт МПУВ погоджується з відповідними заінтересованими органами (обласними держадміністраціями, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, Радою міністрів Автономної Республіки Крим).

Для погодження проєкту МПУВ розробник подає:

- текстові матеріали проєкту МПУВ;
- пояснювальну записку до проєкту МПУВ, у якій наводиться короткий опис переліку поданих документів та зазначається інформація про розробника;
- звіт про стратегічну екологічну оцінку, довідки про громадське обговорення та консультації, у тому числі щодо транскордонних консультацій (у разі потреби), підготовлені відповідно до вимог Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку".

У разі отримання розробником зауважень проєкт МПУВ підлягає доопрацюванню, після чого повторно подається на погодження в установленому порядку.

Погоджений із заінтересованими органами проєкт МПУВ затверджується відповідною сільською, селищною, міською радою. Затверджений МПУВ розробник оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті протягом п'яти робочих днів з дня його затвердження.

Зверніть увагу!

Під час погодження заінтересовані органи в межах визначеної компетенції перевіряють:

- 1 наявність інформації про вид, кількість та джерело відходів, утворених у межах відповідної території;
- 2 наявність інформації про існуючі об'єкти видалення та відновлення відходів;
- 3 оцінку потреби у закритті наявних об'єктів управління відходами та у додатковій інфраструктурі об'єктів управління відходами, оцінку наявних схем збирання відходів, у тому числі охоплення матеріалів і територій роздільним збиранням, та заходи щодо вдосконалення його функціонування і потреби у нових схемах збирання;
- 4 відповідність запланованих локалізованих цільових показників місцевого плану за роками із наступними значеннями досягнення на останній десятий рік виконання місцевого плану встановленим у законодавстві значенням та наявність заходів щодо їх досягнення;
- 5 інформацію про критерії розташування для ідентифікації об'єктів оброблення відходів та про потужності майбутніх об'єктів видалення або відновлення відходів у разі необхідності їх створення;
- 6 фінансування завдань та заходів місцевого плану за рахунок державного та місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища;
- 7 планування завдань та заходів місцевого плану щодо закриття існуючих об'єктів оброблення відходів, що не відповідають вимогам екологічної безпеки;
- 8 заходи із запобігання засміченню та очищення засмічених територій та їх подальшої рекультивациі;
- 9 відповідність запланованих заходів ієрархії управління відходами;
- 10 відповідні якісні чи кількісні індикатори та цільові показники, у тому числі щодо кількості утворених відходів та їх оброблення та щодо побутових відходів, видалених або підданих операціям з відновлення, включаючи виробництво енергії;
- 11 наявність звіту про стратегічну екологічну оцінку, довідок про громадське обговорення та консультації, у тому числі щодо транскордонних консультацій (за наявності), підготовлених відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» [2].

3

РОЗРОБЛЕННЯ МПУВ

Розділи МПУВ/ Структура МПУВ

<p>Вступна частина</p> <p>Розділ I. Характеристика територіальної громади</p> <p>Розділ II. Аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади</p> <p>Розділ III. Планування управлінням відходами територіальної громади</p>	<p>Розділ IV. Моніторинг та оцінка ефективності виконання місцевого плану</p> <p>Розділ V. Інформація про стратегічну екологічну оцінку</p> <p>Інформаційні джерела</p> <p>Додатки</p>
---	--

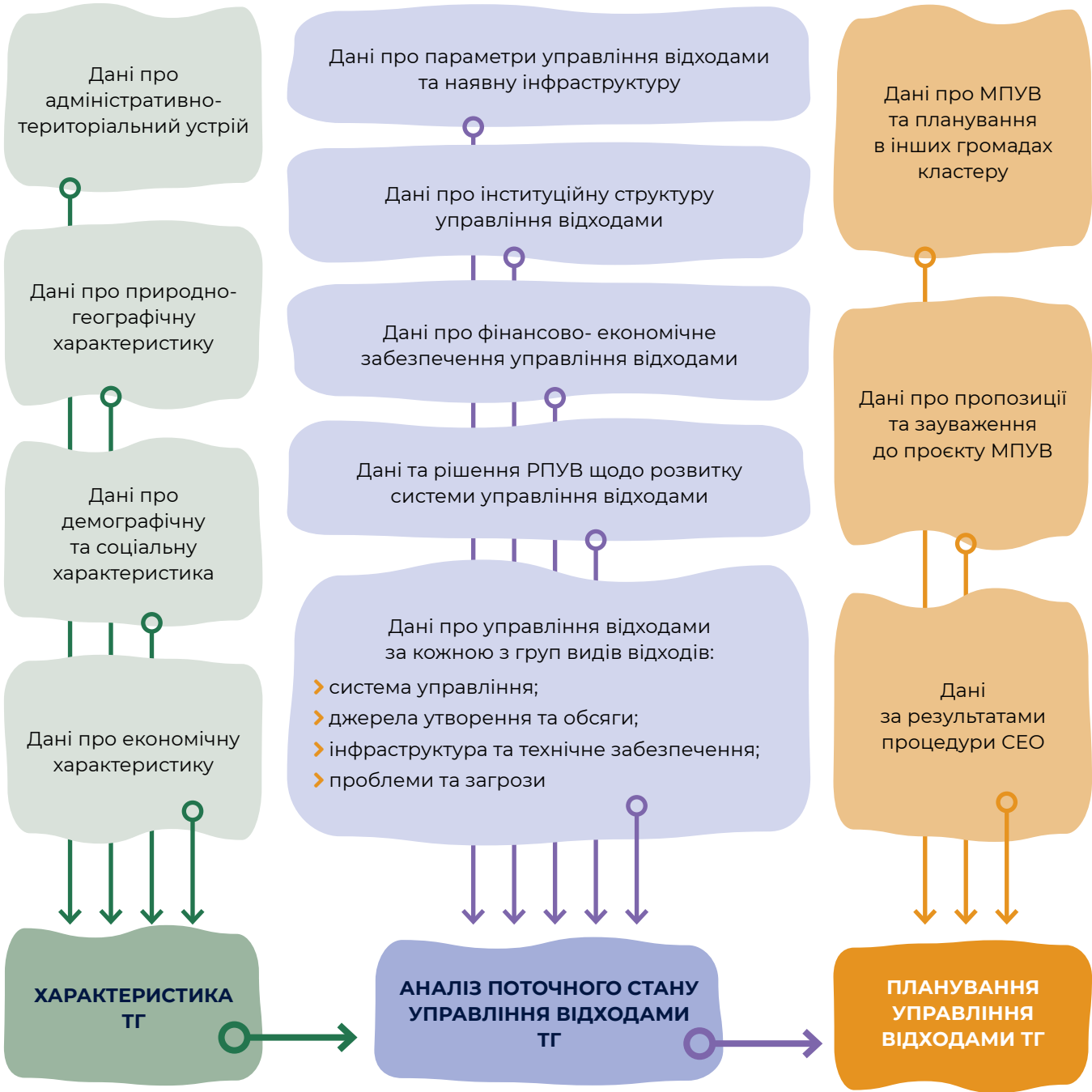

Рисунок 4. Вхідні дані в процесі розроблення МПУВ

3.1. Характеристика територіальної громади

Розділ I. Характеристика територіальної громади

1.1. Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальної громади

1.2. Характеристика природно-географічного стану територіальної громади

1.3. Економічна характеристика територіальної громади

Розділ «Характеристика територіальної громади» містить дані щодо загальних характеристик та особливостей громади. При виконанні розділу слід особливо увагу звертати на те, що серед значних обсягів інформації важливо акцентувати увагу саме на ті характеристики територіальної громади, які впливають на утворення відходів та управління ними.

Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальної громади

Аналіз даних на цій стадії має на меті визначити базові параметри територіальної громади для подальшого розроблення МПУВ. Інформація про кількість населення і домогосподарств в населених пунктах громади (у попередні роки, станом на поточний рік та прогнозні дані) є вихідною для подальших розрахунків та планування.

Джерела інформації

Про адміністративно-територіальний устрій територіальної громади:

- рішення місцевої ради про поділ на райони міста, мікрорайони, старостинські округи чи інші одиниці.

Про динаміку та особливості демографічного і соціального розвитку за останні роки (за можливості — 10 років):

- дані демографічного реєстру, враховуються дані інших наявних документів, які характеризують демографічно-соціальний стан в населених пунктах громади (дослідження, огляди, аналітичні звіти).

Про прогноз розвитку (чисельність населення за типом поселень, наявні доходи населення загалом та у розрахунку на одного жителя) на період планування:

- наявні документи, які містять прогнозні показники демографічного стану в населених пунктах громади (дослідження, огляди, аналітичні звіти);
- розрахунки виконані з врахуванням оцінки перспектив соціально- економічного розвитку та безпекової ситуації.

Про економічну спроможність домогосподарств:

- дані статистичних спостережень.

У методичних рекомендаціях з розроблення МПУВ оцінку економічної спроможності населення пропонується здійснювати за показниками наявного доходу на одну особу та сукупними ресурсами на одне домогосподарство [3]. Однак, для територіальних громад такі дані та офіційні прогнози на цими показниками можуть бути відсутні. В такому випадку розробниками МПУВ можуть використовуватися осереднені значення по області. При цьому слід враховувати, що показник середнього наявного доходу населення в територіальній громаді може суттєво відрізнятись від середнього по області значення. В такому разі доцільно проаналізувати можливість використання інструментів додаткового аналізу економічної спроможності населення, зокрема даних про структуру зайнятості, рівень заробітних плат на підприємствах та установах на території громади тощо.

Характеристика природно-географічного стану територіальної громади

Огляд (аналіз) характеристики природно-географічного стану територіальної громади передусім спрямований на виявлення обмежень та специфічних вимог щодо розвитку системи управління відходами, зокрема для створення чи розвитку інфраструктури збирання та оброблення відходів.

Джерела інформації про природно-географічну характеристику територіальної громади:

- екологічний паспорт області, екологічний паспорт громади, регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в області;
- дані містобудівної документації;
- результати науково-дослідницьких робіт;
- інші довідкові та літературні дані, наприклад, відкриті картографічні дані Смарагдової мережі (<https://emerald.eea.europa.eu/>) та інші.

Деталізація (глибина) вивчення та аналізу природно-географічних характеристик територіальної громади обумовлюється попередніми даними про заплановану організацію інфраструктури збирання відходів та розміщення об'єктів оброблення відходів, а також вплив існуючих об'єктів оброблення відходів.

Недоцільно наводити у відповідному розділі МПУВ великі обсяги інформації про природно-географічну характеристику території громади, яка не має значення для подальшого аналізу та прийняття рішень з управління відходами.

Ключовими результатами аналізу в цьому підрозділі повинно бути виявлення особливостей

природно-географічного стану території громади, які важливі для врахування при плануванні діяльності з управління відходами.

Результатами аналізу може бути і визначення відсутності таких особливостей. Найгіршим результатом виконання підрозділу може бути узагальнення великих обсягів даних про природно-географічний стан і упуцнення інформації, яка важлива саме для управління відходами.

Певні природно-географічні характеристики місцевості або інші фактори можуть накладати обмеження на створення об'єктів інфраструктури управління відходами.

Наприклад, наявність природоохоронних територій (національних парків, заповідників тощо) може впливати на умови продовження експлуатації існуючих об'єктів оброблення відходів, розміщення інфраструктури збирання відходів та об'єктів оброблення відходів. Для врахування такого фактору та природоохоронних вимог потрібно належним чином обрати місцерозташування земельної ділянки для таких об'єктів.

Рельєф та ландшафтні особливості рельєфу території впливають на умови та спосіб збирання і перевезення відходів, зокрема в населених пунктах, які розташовані в гірській місцевості. З врахуванням такого фактору доцільно вибирати належні технічні засоби збирання і перевезення відходів.

Гідрологічні та гідрогеологічні характеристики місцевості впливають на умови розміщення та будівництва інфраструктури збирання відходів та об'єктів оброблення відходів, зокрема полігонів. Відповідно, це потрібно враховувати під час вибору місцерозташування земельної ділянки для таких об'єктів, виконання будівельних робіт та подальшої експлуатації.

Проте на території окремих громад створення об'єктів оброблення відходів може бути не передбачене в принципі. Відповідно зміст аналізу природно-географічних характеристик та обмежень для різних громад буде відрізнятися.

Для узагальнення природно-географічних характеристик території громади бажано відобразити на схемі чи картографічних матеріалах місця розташування об'єктів природо-заповідного фонду та інших природних об'єктів (водойм, лісових масивів).

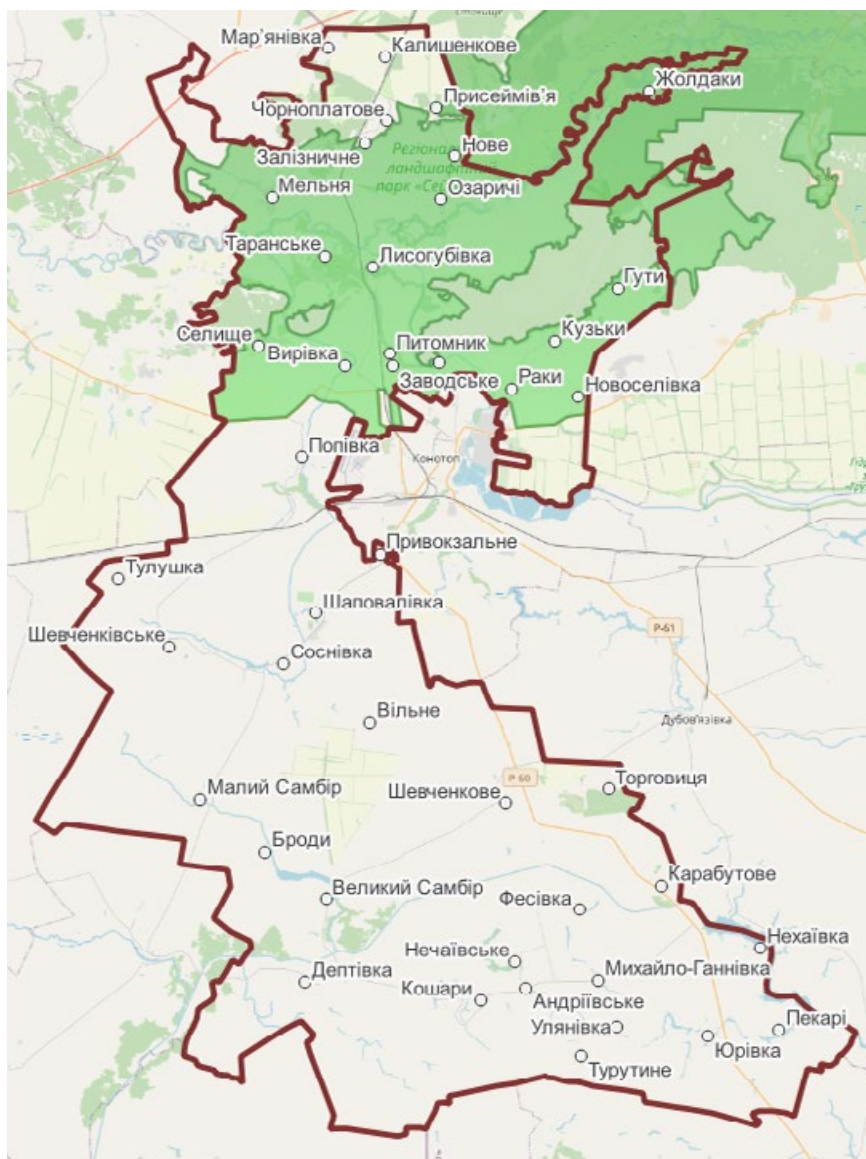

Рисунок 5. Карта територіальної громади з позначенням об'єкту природно-заповідного фонду (темно зеленим кольором позначений Регіональний ландшафтний парк місцевого значення «Сеймський»)

Карта створена з використанням відкритих даних **OpenStreetMap**

Економічна характеристика територіальної громади

Узагальнення інформації про економічну характеристику територіальної громади є основою для аналізу поточного стану управління відходами.

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЕКОНОМІЧНУ ХАРАКТЕРИСТИКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ:

- дані статистичних спостережень,
- дані узагальнень податкової звітності,
- наявні дані в підрозділах ОМС (економічний/інвестиційний паспорт громади, стратегія, цільові програми, звіти про виконання програм та заходів стратегії тощо).

Для характеристики економічної діяльності в територіальній громаді наводиться ключова інформація, зокрема:

- галузева структура економіки за видами економічної діяльності, відповідно до діючої класифікації;
- динаміка та особливості економічного розвитку за останні роки.

При виконанні цього розділу МПУВ доцільно враховувати, що узагальнення даних про галузеву економічну структуру територіальної громади та її характеристик є основою для подальшого аналізу поточного стану утворення відходів на території громади та управління ними. Розуміння структури виробничо — господарського комплексу громади необхідне для того, щоб на етапі більш детального аналізу максимально ефективно сконцентрувати увагу на специфіку відходів, що утворюються на території громади чи можуть утворюватися в період планування за МПУВ. Відповідно, систематизацію інформації в цьому підрозділі доцільно робити максимально зручною для подальшого аналізу поточного стану управління відходами за тими групами, як це передбачено Порядком розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами [2].

Особливу увагу доцільно приділяти основним суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності. Визначення таких суб'єктів може здійснюватися за економічними показниками: рівнем податкових надходжень до місцевого бюджету, чисельністю працівників, обсягами товарного виробництва тощо.

Під час опрацювання даних за видами економічної діяльності доцільно звертати увагу на специфічні характеристики, прямі та опосередковані дані, що визначають якісні та кількісні параметри утворення відходів.

Наприклад, це можуть бути:

- для виробництв:
 - види та обсяги продукції, що випускаються;
 - технології, що застосовуються на окремих об'єктах;
 - завантаженість виробничих потужностей та перспективи збільшення обсягів виробництва тощо;
- для сільського господарства:
 - дані за видами сільськогосподарських культур, обсяги їх вирощування, перелік та характеристики об'єктів зберігання та оброблення продукції сільського господарства (елеватори, зерносушарки тощо);
 - площі земель задіяних для вирощування сільськогосподарської продукції;
 - прямі та опосередковані дані щодо характеризують тваринництво /птахівництво (поголів'я тварин, обсяги продукції тощо);
- для медичних закладів:
 - інформація про типи медичних закладів, кількість ліжок, кількість відвідувань пацієнтами;
- для житлово-комунальної інфраструктури:
 - тип та продуктивність установок очищення води (за наявності водопідготовки в системі водопостачання);
 - тип та продуктивність очисних споруд каналізаційних стоків (за наявності).

Набір інструментів такого аналізу, глибина та деталізація інформації у різних фахівців, які розробляють МПУВ, може відрізнятись в залежності від специфіки громади, доступності та загального обсягу даних, наявності досвіду у конкретних виконавців МПУВ тощо. Важливо створити основу для розуміння специфіки економічної діяльності на території громади, що обумовлює поточне та майбутнє утворення відходів, а також для подальшого більш детального аналізу.

3.2 Аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади

Розділ II. Аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади

2.1. Загальна характеристика управління відходами в територіальній громаді

2.2. Опис поточного стану за видами відходів

2.3. Аналіз ефективності управління відходами територіальної громади

3.2.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Дані про загальну характеристику управління відходами в територіальній громаді рекомендується узагальнювати за складовими:

- параметри управління відходами та наявна інфраструктура;
- інституційна структура управління відходами;
- фінансово-економічне забезпечення управління відходами.

Параметри управління відходами та наявна інфраструктура

Параметри управління відходами наводяться за визначеним переліком видів відходів, за яким здійснюється планування в МПУВ у відповідності до Порядку [2]:

- побутові відходи;
- небезпечні відходи;
- відходи промисловості;
- рослинні відходи сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревні відходи, біовідходи;
- відходи упаковки;
- відходи електричного та електронного обладнання;
- відходи батарей і акумуляторів;
- медичні відходи;
- транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився;
- осади стічних вод від комунальних очисних споруд;
- відходи, що біологічно розкладаються.

В ідеалі, інформація про управління відходами береться з наявних інформаційних баз системи статистичного спостереження та інших систем обліку. Враховуючи повноту даних, їх якість та формат узагальнення, часто виникає потреба в опрацюванні інформації з інших додаткових джерел інформації, що здійснюється на етапі опису поточного стану за видами відходів.

Тому узагальнення даних про параметри управління відходами та об'єкти управління відходів доцільно виконувати після проведення детального аналізу поточного стану управління за кожним з видів відходів.

Інституційна структура управління відходами

У ході аналізу інституційної структури управління відходами в територіальній громаді визначається перелік учасників системи управління відходами та їх інституційна спроможність.

Доцільно проаналізувати:

- розподіл функцій і повноважень структурних підрозділів виконавчих органів місцевої ради у сфері управління побутовими відходами та управління іншими видами відходів;
- адміністративні аспекти надання послуги з управління побутовими відходами, зокрема, яким чином визначений виконавець послуги, адміністратор послуги (у разі необхідності);
- роботу з інспектування за дотриманням норм і правил у сфері благоустрою населених пунктів, правил благоустрою територій населених пунктів в частині управління відходами;
- роботу адміністративної комісії при виконавчому комітеті місцевої ради щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, які стосуються питань управління відходами та передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення;
- рівень інформаційного забезпечення в рамках управління відходами на місцевому рівні (періодичність, системність і послідовність тощо).

За результатами аналізу визначаються потреби щодо розвитку інституційної складової управління відходами.

Фінансово-економічне забезпечення управління відходами

Аналіз фінансово-економічного забезпечення управління відходами в територіальній громаді проводиться з метою визначення спроможності та потенціалу фінансового забезпечення діяльності з управління відходами та реалізації заходів, що передбачені МПУВ.

Інформація щодо загальних параметрів бюджету територіальної громади наводиться та узагальнюється відповідно до звітів про виконання бюджетів за попередні роки.

У МПУВ доцільно навести деталізовану інформацію щодо реалізації та фінансування заходів

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

- дані звітності № 1-ТПВ «Звіт про поводження з твердими побутовими відходами»;
- дані звітності № 1 — екологічні витрати «Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища»;
- звіти про виконання цільових програм, що містять заходи з управління побутовими відходами, наприклад: програми благоустрою, програми розвитку житлово-комунального господарства, програми фінансової підтримки комунального підприємства;
- дані підприємств та установ.

з управління відходами відповідно до завершених та діючих цільових програм. Ці дані в подальшому також будуть потрібні для аналізу ефективності управління відходами.

Для розуміння на які потреби були спрямовані кошти на розвиток сфери поводження з побутовими відходами слід зазначити відповідні напрями витрат, зокрема: будівництво нових полігонів, реконструкція полігонів, оновлення парку спецавтотранспорту, оновлення контейнерного парку та інші витрати.

Для отримання чи уточнення даних про фінансування заходів за рахунок коштів суб'єктів господарювання може знадобитися додаткове надсилання запитів на підприємства та установи.

3.2.2. ОПИС ПОТОЧНОГО СТАНУ ЗА ВИДАМИ ВІДХОДІВ

Результатом узагальнення даних щодо поточного стану повинно бути:

- чітке розуміння поточного стану системи управління кожним з видів відходів
- розуміння майбутнього стану системи управління кожним з видів відходів, як це визначено в РПУВ
- розуміння алгоритму переходу від поточного до майбутнього стану системи управління відходами, як це визначено в РПУВ
- розуміння специфічних для громади проблем, умов та обмежень щодо управління відходами

З метою визначення поточного стану управління відходами в територіальній громаді потрібно виконати детальний аналіз за визначеним у Порядку [2] переліком видів відходів.

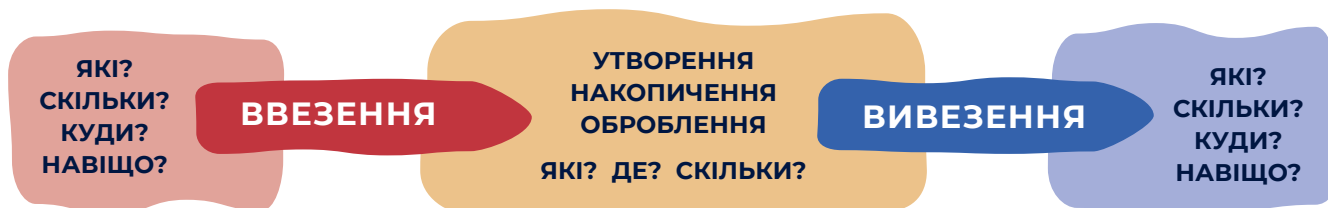
Відповідно до Методичних рекомендацій [3] опис і аналіз поточного стану управління за кожним з видів відходів рекомендується здійснювати за наступними складовими:

- система управління відходами;
- джерела утворення та обсяги відходів;
- інфраструктура та технічне забезпечення управління відходами;
- проблеми та загрози.

Стосовно поточного стану за кожним з видів відходів необхідно отримати відповіді на питання:

- де і скільки утворюється таких відходів, що з ними потім відбувається?
- чи завозяться відходи на території громади? Якщо так, то на які об'єкти оброблення і що саме з ними відбувається на цих об'єктах?
- чи вивозяться відходи з території громади? Якщо так, то на які об'єкти оброблення і що саме з ними відбувається на цих об'єктах?

Для аналізу поточного стану рекомендується використовувати:

- дані про економічну характеристику ТГ;
- дані інформаційних систем обліку та баз даних, які діють чи є доступними на момент розроблення МПУВ;
- дані РПУВ.

Базовими джерелами інформації є дані статистичних спостережень, декларацій про утворення відходів, реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів (ОУВ, ООУВ) та реєстру місць видалення відходів (МВВ).

При цьому варто звернути увагу:

- на перелік респондентів статистичного спостереження та їх регулярність звітування;
- перелік видів відходів у звітах та операції з ними;
- репрезентативність даних за попередні звітні роки (зведені дані статистичних спостережень з 2022 року можуть бути не повними у зв'язку з впливом на господарську діяльність військового стану, подання декларацій про відходи може здійснюватися не всіма суб'єктами господарювання, які відповідають встановленим критеріям).

У той же час, існуюча форма узагальнення даних про відходи в наявних базах статистичного спостереження та інших системах обліку не повністю співпадає з переліком видів відходів для розроблення МПУВ, що потребує додаткового опрацювання інформації.

Зверніть увагу!

До відходів, що біологічно розкладаються, серед інших видів відходів, відносяться побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною, до яких застосовуються операції спалювання, захоронення або які використовуються для біогазу та компосту [1]. Обіг інших продуктів тваринного походження регулюється Законом «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною».

Для забезпечення повноти, достовірності та точності інформації доцільно використовувати дані, що отримані від розпорядників відповідної інформації за цільовими запитами. Орієнтовний перелік видів та джерел інформації наведено у додатку 1. Даний перелік дозволяє отримати значну частину необхідних даних, але він не є вичерпним. Також, у разі потреби, розробник може запитувати додаткову інформацію чи уточнення даних від підприємств та установ.

Орієнтовний склад відходів за видами також може визначатися на підставі інформації про характер виробничої діяльності. Наприклад, на машинобудівних підприємствах, в залежності від діючих чи перспективних технологічних процесів можуть утворюватися відходи металооброблення, гальваношлами, шлам фарби, відпрацьовані мастила (оливи) і змащувально-охолоджувальні рідини та ін.

Під час аналізу масиву інформації про відходи варто:

- зосередитися на даних, які окреслюють стан управління відходами за видами;
- сфокусуватися на потоках відходів, що створюють проблеми чи загрози;
- приділити особливу увагу утворенню та управлінню великотонажними відходами;
- визначити види та обсяги відходів, що не відносяться до побутових та перевозяться на захоронення на полігони чи звалища побутових відходів;
- визначити об'єкти оброблення відходів та їх характеристики;
- стосовно місць видалення відходів визначити:
 - відповідність нормативним вимогам;
 - потребу у продовженні експлуатації;
 - спроможність об'єкту виконувати свої функції (наприклад, ступінь заповнення).

Варто взяти до уваги, що наявність потреби у видаленні відходів і закінчення терміну експлуатації існуючого місця видалення відходів може означати, що в найближчий термін для громади постане питання пошуку та відведення додаткової земельної ділянки під такий об'єкт. Існуюче місце видалення відходів в майбутньому буде потребувати закриття, рекультивациі, догляду після рекультивациі.

Узагальнені результати про управління за видами відходів є основою для створення системи моніторингу МПУВ.

Визначення обсягів утворення відходів непрямыми методами

В існуючих умовах розробники МПУВ можуть мати неповні чи неякісні дані про утворення окремих видів відходів. В таких ситуаціях можуть бути застосовані непрямі методи оцінки обсягів утворення відходів, які дають можливість проаналізувати ситуацію в першому наближенні.

УТВОРЕННЯ ВІДХОДІВ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ

Відходи догляду за зеленими насадженнями та ведення зеленого господарства населених пунктів, до яких належать обрізки стовбурів та крони дерев, гілля дерев, листя, трава, інші рослинні рештки, відповідно до Національного переліку відходів класифікуються як «Відходи, що піддаються біологічному розкладу», код 20 02 01 (підгрупа 20 02 Садові та паркові відходи (включаючи відходи кладовищ)).

Для розрахункового визначення потенційного обсягу утворення відходів від зелених насаджень може враховуватися:

- фактична загальна площа зелених насаджень загального користування в населених пунктах громади, за якими здійснюється догляд;
- розрахункова площа зелених насаджень, яка визначається з врахуванням відповідних показників озеленення: нормативних показників площ територій (від 6 до 17 м² на особу), рівнем

озеленення структурних елементів озелених територій різного призначення (15–80%) [ДБН Б.2.2–12:2019 Планування та забудова територій].

Для розрахунку потенційних обсягів утворення таких біовідходів для планування управління відходами можна приймати показник 0,008 м³/ м² площі зелених насаджень на рік, що є нормою утворення побутових відходів [ДБН Б.2.2–12:2019 Планування та забудова територій].

ОБСЯГ УТВОРЕННЯ ТАРИ З-ПІД ПЕСТИЦИДІВ

Тара з-під пестицидів відповідно до Національного переліку відходів класифікується як «Упаковка, що містить залишки або забруднена небезпечними речовинами», код 5 01 10* (підгрупа 15 01 Упаковка (включаючи роздільно зібрану упаковку з побутових відходів)).

Орієнтовний обсяг утворення тари з-під пестицидів в діяльності агропідприємств і фермерських господарств на території громади може бути визначений із розрахунку кількості посівних площ та середніх показників внесення пестицидів, а саме на підставі наступних даних:

- прийнятої для розрахунку питомої ваги пластикової тари на 1 л хімічної речовини — в середньому 0,06 кг/л (для каністр різного об'єму коливається в діапазоні 0,05–0,1 кг/л);
- обсягу унесених пестицидів у розрахунку на 1 га площі (відповідно до даних статистичної звітності про застосування пестицидів під урожай сільськогосподарських культур), при цьому виконується перерахунок даних про обсяг унесених пестицидів у кг діючої речовини на 1 л препарату (з врахуванням середнього вмісту діючої речовини 480 г/л);
- даних про посівні площі під сільськогосподарськими культурами, га.

До прикладу: при внесенні пестицидів у кількості 1,712 кг/га на посівних площах 20,0 тис. га, утворюється 4,2 т тари з-під пестицидів на рік.

ОБСЯГ УТВОРЕННЯ ВІД ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І СПЕЦІАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Потенційний обсяг утворення таких відходів рекомендується визначати виходячи з даних щодо кількості та характеристик транспортних засобів, що зареєстровані на території громади станом на поточний рік, які можна отримати шляхом звернення до регіонального сервісного центру ГСЦ МВС, щодо сільськогосподарської техніки — шляхом звернення до територіального органу Держпродспоживслужби.

Потенційний обсяг утворення відпрацьованих олив (мастил), відпрацьованих автомобільних акумуляторних батарей та зношених шин на території громади рекомендується визначати із розрахунку кількості питомого споживання на одиницю техніки певного виду.

ОПИС СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО РПУВ І РІШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ РПУВ

Згідно з вимогами чинного законодавства МПУВ має узгоджуватися з РПУВ [1–3].

Під час опрацювання РПУВ слід брати до уваги наступні аспекти:

- система управління побутовими відходами громади є складовою системи управління побутовими відходами кластерного масштабу. Параметри такої системи визначаються РПУВ;
- органи місцевого самоврядування забезпечують управління побутовими відходами згідно з правилами благоустрою населеного пункту, РПУВ та МПУВ [4];
- суб'єкти господарювання зобов'язані забезпечувати здійснення операцій з оброблення побутових відходів на об'єктах оброблення відходів, які включені до правил благоустрою населеного пункту, РПУВ та МПУВ [6];
- суб'єкти господарювання, які здійснюють оброблення побутових відходів за видами таких відходів, визначаються відповідно до правил благоустрою населеного пункту, РПУВ та МПУВ [6];
- суб'єкти господарювання для здійснення операцій з оброблення відходів зобов'язані отримати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів. Однією з підстав для прийняття рішення про відмову у видачі дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів є невідповідність РПУВ об'єкта та операцій, що плануються проводитися [1].

Таким чином, необхідно детально опрацювати усі рішення РПУВ, що стосуються громади. Треба чітко розуміти:

- логістику управління кожним з видів відходів згідно з РПУВ;
- перелік об'єктів інфраструктури управління відходами, визначених РПУВ для обслуговування території громади, в т.ч. таких, що знаходяться поза межами громади;
- перелік відходів, оброблення яких планується на об'єктах, розташованих на території громади та перелік громад, що відносяться до території обслуговування кожного з об'єктів оброблення відходів;
- відповідність РПУВ наявних об'єктів оброблення відходів, необхідність їх закриття чи продовження експлуатації;
- заходи РПУВ, що стосуються громади, терміни їх реалізації та інші дані, необхідні для розроблення МПУВ.

Стосовно об'єктів інфраструктури, орієнтованих на обслуговування громади, доцільно узагальнити усю наявну в РПУВ інформацію стосовно їх технологічних характеристик, місця розташування тощо.

РПУВ також може містити специфічну інформацію стосовно наявних проблем, ризиків, застережень, що стосуються громади.

Рішення, визначені РПУВ стосовно інфраструктури оброблення відходів, є обов'язковими для перенесення в МПУВ.

При аналізі рішень РПУВ також варто звертати увагу на терміни реалізації заходів, передбачених РПУВ, зокрема будівництва та введення об'єктів інфраструктури, орієнтованих на обслуговування громади.

За результатами аналізу рішень РПУВ, серед іншого, будуть визначені напрями, заходи та об'єкти управління відходами, які передбачають співробітництво з іншими громадами. Наприклад, на території громади може плануватися розташування об'єкту оброблення відходів, орієнтованого на обслуговування декількох громад. Або створення об'єкту оброблення відходів, який буде обслуговувати громаду, передбачається на території іншої громади.

Для якісного планування своєї діяльності з управління відходами громаді стосовно таких ситуацій може бути потрібна додаткова інформація від ОМС інших громад. Наприклад:

- вимоги до відходів, приймання яких буде здійснюватися на об'єкт розташований на території іншої громади;
- стан розвитку системи збирання побутових відходів і спроможність сусідньої громади забезпечити надходження відходів в планованій кількості та у визначені терміни на об'єкт оброблення, розташування якого планується на території вашої громади;
- інші питання.

Це доцільно передбачити при формуванні відповідних запитів на отримання вихідних даних.

3.2.3. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Під час аналізу ефективності управління відходами доцільно звернути увагу на якість планування діяльності з управління відходами на території громади і на ефективність реалізації раніше запланованих заходів.

Також є сенс звернути увагу на відповідність запланованих заходів тим цілям та завданням, які перед собою ставила громада. Чи є здатність фактично шляхом реалізації раніше запланованих заходів в принципі вирішувати поставлені завдання. Наприклад, громада ставила завдання про впровадження сучасної інфраструктури збирання побутових відходів та створення об'єктів оброблення, але фактично планувалися заходи санітарного очищення населених пунктів та ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ. І крім того, в подальшому була реалізована тільки частина із запланованих заходів.

При оновленні МПУВ доцільно проаналізувати, чи усі заходи МПУВ, що потребують фінансування з бюджету громади були передбачені в цільових програмах громади і виконані у визначений час.

У разі виявлення проблем в якості планування та/або розбіжностей у плануванні діяльності в МПУВ та фактичного планування заходів для їх реалізації за роками, слід проаналізувати причини.

Дані про реалізацію заходів з управління відходами рекомендується здійснювати за роками за складовими: заплановані заходи, реалізовані заходи, результати реалізації.

Під час аналізу оцінюється:

- повнота реалізованих заходів,
- дотримання запланованих строків
- кількісні та якісні показники ефективності;
- ступінь досягнення цілей задля яких планувалися відповідні заходи.

Якщо у підсумку аналізу ефективності реалізованих заходів фактичні результати, що були отримані

виявилися нижчими за очікувані на етапі планування, тоді слід виявити причини. Це можуть бути недоліки планування на попередніх етапах та/або інші причини. Відповідно це дозволить підвищити якість планування за МПУВ.

Доцільно виявити і проаналізувати причини негативних результатів та критичні обмеження, які на це вплинули.

Наприклад, після встановлення сміттесортувальної станції (ССС), вона не запрацювала належним чином. Аналіз ситуації показав, що:

- на момент введення ССС в експлуатацію рівень охоплення населення на території обслуговування ССС був значно меншим, ніж розраховували на етапі планування. В результаті завантаженість ССС складала на рівні 20% від планованої;
- обсяг вилучення ресурсоцінних компонентів виявився меншим, ніж планувалося;
- ССС працювала зі значними фінансовими збитками.

У разі отримання позитивних результатів управління відходами у попередні періоди, цей досвід також буде корисним для врахування при планування діяльності за МПУВ.

Якщо МПУВ розробляється вперше, аналіз виконання цільових показників не проводиться.

У процесі аналізу виконання цільових показників під час оновлення МПУВ варто:

- оцінити умови, які вплинули на досягнення чи не досягнення таких показників;
- визначити потребу у корегуванні показників чи необхідність у зміні підходів до реалізації запланованих заходів.

Результати аналізу бажано врахувати для підвищення якості планування діяльності в МПУВ, що розробляється.

3.3. Планування управління відходами територіальної громади

На початку планування розробник МПУВ має:

- розуміння поточного стану системи управління відходами громади (дані часто є неповними та невисокої точності)
- розуміння, як повинна виглядати система управління відходами громади з точки зору РПУВ;
- розуміння рішень РПУВ, що стосуються громади;
- розуміння спроможності громади щодо управління відходами;
- розуміння можливостей та обмежень, що будуть впливати на діяльність з управління відходами.

На даному етапі розробнику необхідно:

- уточнити, як буде виглядати майбутня система управління кожним з видів відходів в межах рішень, визначених РПУВ, та повноважень ОМС та інших майбутніх виконавців МПУВ на прийняття рішень;
- максимально чітко, на скільки це можливо в конкретних умовах, розпланувати діяльність на території громади для забезпечення покрокового переходу від поточного до бажаного стану системи управління відходами.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ
ВІДХОДАМИ ГРОМАДИ,
ПЕРЕДБАЧЕНА ЗГІДНО РПУВ

РІШЕННЯ
РПУВ

СИСТЕМА
УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ
ЗГІДНО МПУВ

ПОТОЧНИЙ СТАН
СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ВІДХОДАМИ

Розділ III. Планування управління відходами територіальної громади

3.1. Цілі та цільові показники

3.2. Управління потоками відходів

3.3. Інструменти забезпечення виконання МПУВ

3.4. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами територіальної громади

3.5. План заходів МПУВ

3.3.1. ЦІЛІ ТА ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ

У загальному вигляді, планована за МПУВ діяльність повинна бути орієнтована на забезпечення сталого управління відходами в межах території територіальної громади з урахуванням ієрархії управління відходами.

При визначенні цілей МПУВ слід враховувати наступні аспекти:

- забезпечення розвитку / вдосконалення системи управління відходами громади загалом;
- забезпечення постійного поліпшення показників управління відходами, що визначають якість послуг та зниження навантаження на довкілля.

Система управління відходами в свою чергу охоплює:

- інституційну структуру;
- інституційну спроможність;
- систему інформаційного забезпечення.

Показники управління відходами охоплюють:

- вирішення наявних на території громади проблем, що стосуються конкретних видів відходів та об'єктів управління;
- показники поточної діяльності, спрямованої на мінімізацію навантаження на довкілля та впливів на людину;

- показники поточної діяльності, спрямованої на підвищення якості послуг і сфері управління відходами.

Забезпечення досягнення відповідних показників управління відходами може потребувати створення та оновлення матеріально-технічного забезпечення управління відходами.

Цілі МПУВ визначаються з врахуванням вище наведених аспектів, на основі аналізу поточного стану управління відходами на території громади та рішень, що передбачені РПУВ.

Для відслідковування руху до встановлених цілей застосовуються цільові показники.

Визначення цілей та встановлення цільових показників здійснюється в контексті розвитку інституційної структури системи управління відходами територіальної громади в цілому та окремо для кожного виду відходів.

Цільові показники повинні бути чітко визначеними, вимірними та досяжними.

Чітке визначення та вимірність означають однозначність розуміння розмірності показника та методики його вимірювання. У разі виникнення можливостей різного трактування показника, доцільно додатково наводити відповідні роз'яснення.

Під досяжністю ми розуміємо технічну, інституційну, фінансову та іншу спроможність забезпечити виконання цільового показника.

Визначення цільових показників МПУВ здійснюється у наступному порядку:

- 1 локалізація цільових показників РПУВ, тобто перенесення їх значень на рівень територіальної громади;
- 2 встановлення цільових показників МПУВ (на підставі локалізованих цільових показників РПУВ);
- 3 встановлення додаткових цільових показників МПУВ щодо яких не встановлюються локалізовані значення цільових показників РПУВ.

Локалізація цільових показників РПУВ

Цільові показники, встановлені РПУВ, є обов'язковими для перенесення до МПУВ і можуть бути скориговані лише на підставі обґрунтування, наведеного в місцевому плані управління відходами [1–3].

При локалізації цільових показників РПУВ слід враховувати те, що окремі цільові показники РПУВ можуть взагалі не стосуватися громади, в такому випадку вони не будуть потребувати локалізації і перенесення в МПУВ.

Значення окремих цільових показників РПУВ некоректно переносити на рівень громади без змін. Для цього слід враховувати заходи РПУВ, що повинні забезпечувати виконання цих показників.

Цільовий показник за РПУВ визначається з урахуванням сукупності заходів по всій області, а внесок окремих громад може відрізнятись.

Наприклад:

- › в одному з кластерів може передбачатися будівництво сміттєспалювального заводу, в інших кластерах — ні;
- › на території кластеру може передбачатися створення об'єкту з централізованого біологічного оброблення біовідходів, який охоплює лише частину громад кластеру, або одну з громад;
- › в місті може передбачатися створення об'єкту, на якому буде здійснюватися підготування окремих видів відходів для їх повторного використання, але такий об'єкт може не обслуговувати сільські громади;
- › можливі інші варіанти.

Отже, громада повинна проаналізувати рішення РПУВ, що стосуються управління відходами громади визначити для себе локалізовані цільові показники.

Встановлення цільових показників МПУВ (на підставі локалізованих цільових показників РПУВ)

Після визначення локалізованих цільових показників слід проаналізувати спроможність громади забезпечити їх виконання.

При цьому слід звертати увагу на наступні чинники:

- 1 чи знаходиться виконання відповідного цільового показника під повним управлінням громади. Можлива ситуація, що виконання певних цільових показників буде залежати від реалізації окремих рішень іншою громадою. Наприклад, виконання цільових показників щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів може обмежуватися будівництвом та введенням в експлуатацію сміттєсортувальної станції на території сусідньої громади;
- 2 чи можливо взагалі досягти виконання кількісних значень окремих локалізованих цільових показників шляхом реалізації запланованих заходів;
- 3 чи спроможна громада забезпечити виконання цільового показника у встановлені РПУВ терміни. При цьому слід звертати увагу на час необхідний на реалізацію заходів, а також на те, що бажана ефективність діяльності може бути досягнута не одразу.

Слід враховувати, що при розробленні МПУВ на етапі встановлення цілей і локалізації цільових показників, як правило неможливо визначити реалістичність їх виконання. Таким чином остаточне визначення значень цільових показників МПУВ здійснюється вже після розроблення конкретних заходів та плану їх реалізації.

Відповідно, у разі неможливості досягнення у встановлені терміни значень локалізованих цільових показників, у МПУВ встановлюються цільові показники менші за локалізовані. При цьому надається обґрунтування із зазначенням причини (технологічного характеру, організаційні, фінансово-економічні тощо).

Встановлення додаткових цільових показників МПУВ

У МПУВ можуть встановлюватися додаткові цільові показники.

При встановленні цільових показників важливо враховувати можливість їх однозначного коректного вимірювання із застосуванням існуючої та перспективної системи обліку.

За потреби МПУВ повинен включати заходи, орієнтовані на вдосконалення системи обліку відходів та інших показників діяльності з управління відходами.

При встановленні цільових показників слід розуміти, яким чином вони будуть вимірюватися та особливості відповідних методик визначення.

Наприклад, Законом України «Про управління відходами» встановлені цільові показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів:

- 1 до 2025 року — не менше 10% їх маси;
- 2 до 2030 року — не менше 20% їх маси;
- 3 до 2035 року — не менше 25% їх маси;
- 4 до 2040 року — не менше 35% їх маси.

Порядок подання звітності щодо виконання цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, а також Методика розрахунку цільових показників щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, затвержені Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України 27 червня 2024 року № 581.

Отже, при встановленні таких цільових показників в МПУВ слід передбачати наявну методику їх визначення.

Цільовий показник з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів вимірюється у відсотках та визначається як сума обсягів побутових відходів, що були підготовлені до повторного використання та пройшли операцію з рециклінгу, до загального обсягу утворених побутових відходів у територіальній громаді, і обчислюється за наступною формулою:

$$C = \frac{S + R}{M} \times 100\%$$

де: **C** — цільовий показник з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів територіальної громади;

S — обсяг побутових відходів, підготовлених до повторного використання, тонн;

R — обсяг побутових відходів, що надійшли на рециклінг, тонн;

M — загальний обсяг утворених побутових відходів територіальної громади, тонн.

Загальний обсяг утворених побутових відходів територіальної громади (M) визначається, як фактичний обсяг збирання побутових відходів на території певної територіальної громади за відповідний рік.

До прикладу, є дві громади з наступними показниками управління відходами на момент розроблення МПУВ

Показники управління відходами	Громада 1	Громада 2
Утворення побутових відходів, тонн/рік	1000	1000
Роздільне збирання / рециклінг ресурсоцінних відходів, тонн/рік	10	10
Підготування до повторного використання, тонн/рік	0	0
Захоронення, тонн/рік	990	990

Таким чином для обох громад базове значення цільового показника буде однаковим:

$$C = 10/1000 * 100\% = 1\%.$$

У процесі реалізації заходів МПУВ громадами планується досягнути наступних результатів

Показники управління відходами	Громада 1	Громада 2
Роздільне збирання / рециклінг ресурсоцінних відходів, тонн/рік	100	100
Підготування до повторного використання, тонн/рік	10	10
Індивідуальне компостування біовідходів в приватних домогосподарствах, тонн/рік	200	-
Централізоване компостування біовідходів, тонн/рік	-	200
Захоронення, тонн/рік	690	690

При цьому значення досягнених значень цільових показників для громад буде різним.

Цільовий показник для **громади 1**:

$$C = (100 + 10) / 800 = 14\%.$$

Цільовий показник для **громади 2**:

$$C = (100 + 10 + 200) / 1000 = 31\%.$$

Така ситуація пояснюється тим, що біовідходи, які спрямовані на індивідуальне компостування, не входять до фактичного обсягу збирання побутових відходів. А саме це значення згідно з методикою приймається за обсяг утворення.

В якості обсягу відходів, що надійшли на рециклінг, ці відходи також не можуть бути враховані згідно з цією методикою.

У разі ж централізованого компостування біовідходів, відповідні відходи обліковуються, як такі, що утворилися, зібрані та надійшли на рециклінг.

3.3.2. УПРАВЛІННЯ ПОТОКАМИ ВІДХОДІВ

У МПУВ планується поетапний перехід від поточного до планованого стану системи управління відходами територіальної громади (СУВ ТГ).

Рекомендується визначити і навести у МПУВ підходи щодо організації управління потоками відходів на рівні громади, яке спрямоване на досягнення відповідних цільових показників, вирішення наявних місцевих проблем і попередження можливих загроз.

Рішення щодо управління потоками відходів визначаються (розробляються) відповідно до ієрархії методів управління відходами і направлені на:

- створення та забезпечення функціонування СУВ ТГ,
- мінімізацію навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами,
- інформаційне забезпечення.

Для кожного з видів відходів, що утворюються на території громади повинні бути визначені підходи до організації управління на кожному з етапів реалізації МПУВ.

За кожним з видів відходів можуть визначатися:

- способи управління (збирання, перевезення, зберігання, оброблення);
- розвиток інфраструктури управління та можливі технологічні рішення (у відповідності до сценаріїв та рішень РПУВ);
- припинення експлуатації місць розміщення відходів, рекультивація та догляд за ними після припинення їх експлуатації (перелік таких полігонів/звалищ);
- продовження експлуатації місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають вимогам законодавства, але щодо яких РПУВ передбачено приведення у відповідність з вимогами законодавства та продовження строку експлуатації (перелік таких полігонів/звалищ).

При плануванні управління відходами важливо забезпечити розумне поєднання чітких, конкретних, максимально визначених рішень і таких рішень, що мають необхідну гнучкість.

Стосовно управління побутовими відходами рішення повинні бути конкретними, бо це обумовлено нормативно-правовими вимогами до організації послуг, у т.ч. стосовно визначення об'єктів оброблення побутових відходів.

У той же час, стосовно управління відходами, що утворюються у суб'єктів господарювання, надлишкові жорсткі умови можуть створити додаткові ризики та обмеження і не сприятимуть прийняттю оптимальних рішень. В період реалізації МПУВ деякі суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність з оброблення відходів, можуть припинити своє функціонування, інші — можуть розвивати свій бізнес та запроваджувати нові методи оброблення відходів. Перелік спеціалізованих організацій, що надають послуги з оброблення небезпечних відходів також може змінюватися.

У МПУВ доцільно визначити принципову можливість реалізації відповідних проектних рішень, їх життєздатність з технічної та економічної точки зору, наявність правових та інших ризиків реалізації проектних рішень тощо.

Варіанти конкретних технічних рішень зі створення нових або реконструкції діючих об'єктів інфраструктури управління відходами можуть визначатися на підставі характеристики об'єктів, розрахунків і техніко-економічного аналізу.

Резюме та/або техніко-економічні показники доцільно наводити у додатках МПУВ.

У разі неможливості виконання техніко-економічного аналізу щонайменше на рівні попереднього опрацювання проектного рішення, про це рекомендується надати у МПУВ відповідний коментар, а до плану заходів МПУВ включити завдання, спрямоване на визначення відповідного технічного рішення.

Розроблення рішень МПУВ щодо управління відходами суб'єктів господарювання слід проводити з урахування наступних факторів:

- наявність потоків відходів та об'єктів управління відходами, що створюють проблеми чи загрози;
- наявність значних обсягів відходів, які направляються на захоронення на полігон (звалище) побутових відходів;
- спроможність суб'єктів господарювання самостійно здійснювати управління відходами із дотриманням технічних, екологічних та інших вимог;
- суб'єкти господарювання мають власні обов'язки, права та ступінь свободи щодо прийняття рішень з управління власними відходами;
- потреба в участі громади у вирішенні тих чи інших завдань.

Рекомендується визначити доцільність внесення у МПУВ рішень і заходів з управління відходами суб'єктів господарювання з врахуванням того, що суб'єкти господарювання також розробляють власні плани управління відходами підприємств, установ і організацій.

Окрему увагу слід приділити вирішенню питань управління відходами, власник яких не встановлений.

Крім того, на території громади можуть бути наявні відходи від руйнувань об'єктів інфраструктури, стосовно яких також передбачається діяльність в МПУВ. Навіть за відсутності таких відходів є ризик їх утворення у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (стихійного лиха, катастроф, пожеж тощо) або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків.

Слід враховувати, що відходи від руйнувань можуть утворюватися раптово та в непрогнозованих обсягах. Планування діяльності щодо управління

відходами від руйнувань полягає у забезпеченні максимальної готовності громади до реагування на можливі надзвичайні ситуації в частині управління відходами, що можуть утворитися.

При розробленні заходів з управління певними видами відходів необхідно враховувати спеціальні вимоги, закріплені окремими нормативно-правовими актами.

Управління відходами від руйнувань здійснюється відповідно до Порядку управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, затверджений постановою КМУ від 27 вересня 2022 р. № 1073.

Управління відпрацьованими мастилами (оливами) слід планувати відповідно до Порядку збирання, перевезення, зберігання, оброблення (перероблення), утилізації та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив), який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.12.2012 р. № 1221 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 р. № 1198), що передбачає функціонування пунктів заміни мастил (олив), стаціонарних і пересувних пунктів приймання відпрацьованих мастил (олив).

Управління медичними відходами здійснюється відповідно до Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України 08.06.2015 № 325 (у редакції наказу

Міністерства охорони здоров'я України від 06 вересня 2022 року № 1602).

Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд здійснюється з урахуванням Порядку повторного використання очищених стічних вод та осаду за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12 грудня 2018 року № 341, а також Порядку первинного обліку обсягів утворення, обробки, зберігання та повторного використання осадів стічних вод, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України 17 липня 2024 року № 643.

Управління відходами видобувної промисловості, що утворилися внаслідок проведення розвідувальних робіт, видобутку, оброблення (перероблення, збагачення) та зберігання корисних копалин, розроблення родовищ корисних копалин, до прийняття окремого закону у сфері управління відходами видобувної промисловості здійснюється відповідно до норм Закону України «Про управління відходами».

У перспективі очікується, що за окремими спеціальними процедурами буде здійснюватися управління відходами упаковки, відпрацьованими батареями та акумуляторами, відходами електричного та електронного обладнання, відходами шин, текстилю тощо, у тому числі шляхом створення і функціонування системи розширеної відповідальності виробника.

3.3.3. ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ МПУВ

При визначенні інструментів забезпечення виконання МПУВ доцільно передбачити:

- програмно-цільове планування, зокрема внесення заходів МПУВ в місцеві галузеві програми;
- нормативно — правове забезпечення з визначенням необхідних нормативно — правових актів (НПА) місцевого рівня;
- інституційне забезпечення системи управління відходами територіальної громади, у т.ч. визначення підрозділу місцевої ради, відповідального за реалізацію МПУВ, розподіл повноважень між іншими структурними підрозділами ОМС та підсилення їх спроможності;
- співробітництво територіальних громад із зазначенням питання, що потребуватимуть співробітництва;
- залучення технічної та фінансової допомоги від програм міжнародної підтримки.

Рекомендується передбачити, що місцева рада та її виконавчі органи у встановленому порядку мають повноваження (делеговані повноваження відповідно до статті 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») щодо проведення нагляду (контролю) за дотриманням вимог природоохоронного законодавства у сфері управління відходами.

Розроблення планів управління відходами підприємства, установи та організації також може розглядатися в якості інструментів забезпечення виконання МПУВ.

3.3.4. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

У МПУВ рекомендується визначати фінансово-економічне забезпечення передбачених заходів управління відходами з урахуванням визначеного потенціалу за джерелами фінансування: бюджету територіальної громади, бюджету області, державного бюджету, коштів надавачів послуг та інших джерел.

Завданням є розроблення збалансованої, максимально реалістичної структури фінансування заходів МПУВ, яка враховує специфіку заходів МПУВ, визначені потреби у їх фінансуванні та фінансові можливості за джерелами фінансування, у першу чергу з бюджету територіальної громади.

Планування залучення коштів з «інших джерел» потребує розуміння, які саме потенційні джерела фінансування передбачаються. З одного боку, такий підхід може допомогти у залученні додаткового фінансування,

наприклад за проєктами міжнародної технічної допомоги, з іншого боку, невизначеність джерел фінансування несе ризики невиконання запланованих заходів.

При плануванні структури фінансування заходів МПУВ доцільно проаналізувати, які джерела фінансування відповідних заходів передбачені в РПУВ. Це дозволить краще зорієнтуватися в можливостях залучення фінансування з обласного бюджету.

Серед іншого, слід враховувати потребу у співфінансуванні заходів або залучення такого співфінансування за механізмами співробітництва територіальних громад. При цьому відповідні статті, обсяги та терміни фінансуванні повинні бути узгоджені з іншими громадами, суб'єктами співробітництва.

3.3.5. ПЛАН ЗАХОДІВ МПУВ

При плануванні заходів МПУВ слід пам'ятати, що система управління побутовими відходами територіальної громади є складовою кластерної системи управління. Відповідно, певні заходи МПУВ повинні бути узгоджені в часі із планованими заходами інших громад кластеру.

Наприклад, запровадження роздільного збирання компонентів побутових відходів в громаді повин-

но синхронізуватися із введенням в експлуатацію об'єктів оброблення (лінії сортування побутових відходів, полігону для відходів, які не є небезпечними тощо), особливо якщо вони розташовуються на території інших громад.

Зверніть увагу!

План заходів МПУВ повинен забезпечувати виконання встановлених цільових показників

3.3.6. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ

Моніторинг виконання МПУВ потрібен для відстеження, перевірки і регулювання процесу реалізації заходів та досягнення цілей, визначених місцевим планом.

Відповідно до методичних рекомендацій [3] потрібно передбачити показники моніторингу:

- індикатори виконання заходів,
- планові кількісні показники виконання МПУВ,
- цільові показники.

У МПУВ передбачається, що в ході моніторингу будуть вирішені наступні завдання:

- контроль за реалізацією плану в цілому;
- оцінка ступеню досягнення прогресу за напрямками плану;
- досягнення цільових показників;
- оцінка підстав для корегування цільових показників, завдань та заходів плану.

При проведенні моніторингу фіксуються та аналізуються:

- ступінь виконання кожного завдання;
- невиконані завдання та причини невиконання;
- дані за індикаторами, що відображають резуль-

тат реалізації заходів;

- відповідність результатів реалізованих заходів, у т.ч. термінів їх реалізації, до МПУВ;
- стан фінансування планованих заходів.

У методичних рекомендаціях з розроблення МПУВ зазначається, що в даному розділі МПУВ рекомендується наводити інформацію про:

- методики визначення показників моніторингу та їх узагальнення;
- суб'єктів моніторингу та розподіл їх функцій.

При цьому розробники першого для громади місцевого плану будуть потрапляти в ситуації, коли:

- не визначено повний перелік цільових показників з управління відходами національного рівня та відсутні затверджені методики визначення окремих цільових показників;
- система обліку у сфері управління відходами на рівні громади та кластеру знаходиться в процесі формування.

Ці обставини будуть ускладнювати чітке виконання вищенаведених рекомендацій.

У таких умовах у МПУВ слід закласти основи для створення системи моніторингу МПУВ, яка буде спиратися на існуючі способи обліку та методики. Також варто передбачати, що в процесі реалізації МПУВ існуюча система обліку буде вдосконалюватися відповідно до вимог наявних методик визначення цільових показників та нових методик, які можливо будуть розроблені та затверджені на національному рівні.

Слід враховувати, що система моніторингу МПУВ повинна спиратися на засоби та методи обліку показників управління відходами не тільки в межах громади, а й на об'єктах управління відходами, що розташовані поза межами громади, але обслуговують громаду.

3.3.7 ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

У розділі МПУВ «Інформація про стратегічну екологічну оцінку» наводиться наступна інформація:

- 1 зазначається сам факт проходження процедури СЕО у відповідності до вимог законодавства, оприлюднення проекту МПУВ, звіт про СЕО та повідомлення про оприлюднення цих документів. Рекомендується вказати реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі СЕО.
- 2 дата початку, строки здійснення процедури громадського обговорення та способи участі громадськості (надання письмових зауважень і пропозицій, громадські слухання тощо) в процесі громадського обговорення;

- 3 дата проведення громадських слухань (у разі проведення);
- 4 перелік зауважень та пропозицій, що надійшли протягом строку громадського обговорення, під час громадських слухань та в рамках консультації з органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки, а також дані щодо врахування у МПУВ та звіті про СЕО зауважень і пропозицій.

Дані щодо врахування у МПУВ та звіті про СЕО зауважень і пропозицій, поданих відповідно до статті 13 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» доцільно наводити у додатку до МПУВ.

СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА МПУВ

Стратегічна екологічна оцінка (CEO) — є процедурою визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування та здійснюється у порядку, визначеному ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку».

Важливо!

Документи державного планування поділяються умовно на дві групи, це:

- документи загальнодержавного рівня;
- документи місцевого та регіонального рівня.

Місцевий план управління відходами відноситься до групи документів місцевого та регіонального рівня.

Зверніть увагу!

Відповідно до пункту 4 статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» в рамках громадського обговорення Повідомлення про оприлюднення проєкту документа державного планування та звіту про CEO у сільських населених пунктах оприлюднюється не менш як у трьох публічних місцях (на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами місцевого самоврядування, та в інших місцях масового перебування населення). Тобто, якщо територія, на яку поширюється дія документа стратегічного планування належить до сільських територій, необхідно оприлюднити (розмістити) Повідомлення в громадських місцях. Рекомендовано зробити фотофіксацію місць розміщення Повідомлення, щоб в подальшому додати до складу Довідки про громадське обговорення документа державного планування.

Процедура CEO для МПУВ визначається Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» та є аналогічною, як і для інших документів державного планування. Інформація про етапи процедури CEO в розгорнутому вигляді наведена у додатку 2.

Етапи процедури CEO:

- 1) визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;
- 2) складання звіту про стратегічну екологічну оцінку;
- 3) проведення громадського обговорення та консультацій у порядку, передбаченому статтями 12 та 13 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку», транскордонних консультацій у порядку, передбаченому статтею 14 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- 4) врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;
- 5) інформування про затвердження документа державного планування;
- 6) моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Перелік документів, що готує замовник в рамках процедури CEO:

- 1) заява щодо обсягу стратегічної екологічної оцінки;
- 2) повідомлення про оприлюднення проєкту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку;
- 3) звіт про стратегічну екологічну оцінку;
- 4) довідка про громадське обговорення;
- 5) довідка про консультації з органами виконавчої влади;
- 6) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування.

Звіт про CEO є основою для врахування у МПУВ наслідків його виконання для довкілля та здоров'я населення.

Оцінювання наслідків виконання МПУВ для довкілля та здоров'я населення має свою специфіку, зумовлену характером планованої діяльності та особливостями впливів на довкілля.

З одного боку, МПУВ передбачає створення та вдосконалення системи управління відходами територіальної громади, орієнтованої на мінімізацію негативних впливів на довкілля. З іншого боку, МПУВ може передбачати діяльність зі створення та/або експлуатацію об'єктів інфраструктури управління відходами, що буде супроводжуватися негативними впливами на довкілля.

Крім того, наслідки реалізації МПУВ (як позитивні так і негативні) будуть виходити за адміністративні межі громади. Оцінка таких наслідків здійснюється з урахуванням життєвого циклу продукції та інфраструктури управління відходами кластерного рівня.

Інфраструктура управління відходами створюється в межах кластеру, саме тому, при оцінці наслідків виконання МПУВ на складові довкілля необхідно враховувати вплив від об'єктів управління відходами конкретної громади та від об'єктів кластерного рівня, які пов'язані з нею.

Наприклад, на території громади може не плануватися створення об'єктів інфраструктури управління відходами, а основні завдання з управління побутовими відходами полягають у запобіганні їх утворення, організації роздільного збирання та перевезення на об'єкти управління, що розташовані на території інших громад.

У такому випадку позитивні наслідки такої діяльності будуть полягати у зменшенні споживання природних ресурсів за рахунок повернення роздільно зібраних ресурсоцінних компонентів у виробничий цикл, запобігання утворення несанкціонованих звалищ побутових відходів і впливів на довкілля, що спричиняють звалища. При цьому зібрані змішані побутові відходи будуть перевозитися на захоро-

нення на полігон, розташований на території іншої громади і це спричинить додаткове навантаження на довкілля на цьому полігоні.

Якщо ж на території громади планується створення об'єктів оброблення відходів, орієнтованих на обслуговування й інших громад, то відповідно позитивні наслідки функціонування такого об'єкту також будуть розповсюджуватися на усю територію обслуговування.

Створення об'єктів інфраструктури управління відходами має впливи на етапі їх будівництва та функціонування, що потребує врахування при виконанні СЕО.

На етапі будівництва об'єктів можливі впливи на земельні ресурси, ґрунти, водні об'єкти, природоохоронні території та об'єкти, флору та фауну, території Смарагдової мережі тощо. Щодо етапу функціонування об'єктів також аналізуються впливи на довкілля та людину.

МПУВ може передбачати, що на проміжних етапах будуть функціонувати існуючі об'єкти оброблення відходів, тому необхідно оцінювати вплив на складові довкілля від таких об'єктів.

На що звернути увагу!

- на об'єкти інфраструктури управління відходами, що орієнтовані на обслуговування територіальної громади;
- на територію обслуговування об'єктів інфраструктури, що розташовані в межах громади чи розташування яких планується;
- чи впливають рішення МПУВ конкретної громади на складові довкілля сусідніх громад.

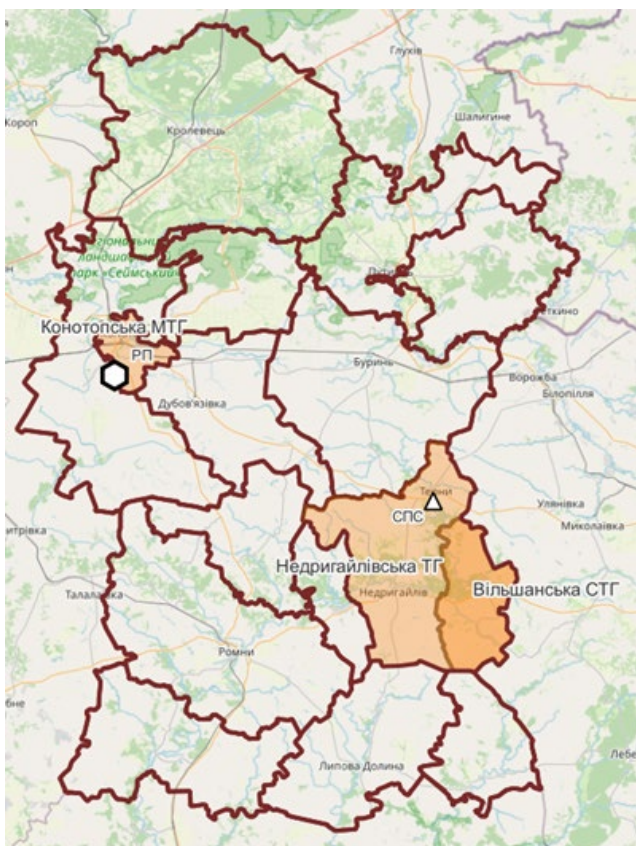

Рисунок 6. Приклад технологічних і логістичних зв'язків системи управління побутовими відходами Вільшанської СТГ та інших громад кластеру: СПС — сміттєперевантажувальна станція; РП — регіональний полігон побутових відходів; стрілками позначено рух відходів

Карта створена з використанням відкритих даних **OpenStreetMap**

ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ МПУВ

Моніторинг здійснюється з метою:

- ▶ виявлення наслідків виконання МПУВ для довкілля, у тому числі для здоров'я населення,
- ▶ забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання МПУВ,
- ▶ забезпечення здійснення заходів усунення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку (у разі виявлення).

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення визначений Постановою кабінету міністрів України № 1272 від 16 грудня 2020 року «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

Відповідно до Порядку здійснення моніторингу, замовник визначає:

- зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;
- періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;
- засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Для здійснення моніторингу МПУВ орган місцевого самоврядування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення СЕО та транскордонних консультацій (у разі їх проведення).

Заходи з моніторингу, повинні враховувати:

- специфіку МПУВ;
- період, на який здійснюється планування;
- необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання МПУВ.

Заходи моніторингу мають розроблятися:

- окремо щодо впливу на складові довкілля та здоров'я населення;
- саме для тих компонентів довкілля, на які очікується вплив рішень та заходів МПУВ.

Наприклад, якщо МПУВ не передбачає створення об'єктів управління відходами, що здійснюють викиди в атмосферне повітря — заходи з моніторингу впливу на атмосферне повітря розроблювати не варто.

При розробленні заходів з моніторингу слід враховувати наступні фактори:

- окремі заходи МПУВ можуть мати опосередкований вплив на довкілля, який складно виміряти;
- на складові довкілля та здоров'я населення, крім заходів МПУВ, можуть впливати також інші фактори, у т.ч. здійснювати визначальний вплив.

Показники моніторингу та методи їх визначення повинні давати можливість оцінити саме вплив реалізації МПУВ, а не поточні зміни, зумовлені іншими факторами.

Результати моніторингу наслідків виконання МПУВ для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вносяться до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Інформаційні джерела

- 1 Закон України «Про управління відходами»
- 2 Порядок розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затверджений постановою КМУ № 947 від 5 вересня 2023 р.
- 3 Методичні рекомендації з розроблення місцевих планів управління відходами, затверджені наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України № 288 від 15.03.2024 р.
- 4 Правила надання послуги з управління побутовими відходами, затверджені постановою КМУ № 835 від 8 серпня 2023 р.
- 5 Порядок проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затверджені постановою КМУ № 918 від 25 серпня 2023 р.
- 6 Порядок визначення суб'єктів господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів, затверджені постановою КМУ № 941 від 05 вересня 2023 р.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1 ДЖЕРЕЛА ДАНИХ ДЛЯ РОЗРОБЛЕННЯ МПУВ

Перелік інформації, розпорядником якої є виконавчі органи місцевого самоврядування територіальної громади

№	Найменування документу, інформації, даних
1	Стратегія розвитку територіальної громади Заходи стратегії
2	Програма економічного та соціального розвитку територіальної громади Програма соціально-економічного розвитку територіальної громади
3	Програма охорони навколишнього природного середовища
4	Програма благоустрою Інші цільові програми, що містять заходи у сфері управління відходами
5	Програма управління побутовими відходами
6	Програма підтримки комунального підприємства, яке надає послуги управління побутовими відходами
7	Звіти про виконання: <ul style="list-style-type: none"> ➤ заходів стратегії, ➤ програми соціально-економічного розвитку, ➤ цільових програм за попередні роки, бюджету за попередні роки
8	Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади
9	Генеральний план населеного пункту (пунктів)
10	Правила благоустрою
11	Схема санітарного очищення
12	Норми надання послуг з поводження з побутовими відходами
13	Тарифи на послуги з управління з побутовими відходами
14	Про затвердження результатів конкурсу на визначення виконавця послуг з управління з побутовими відходами на території населеного пункту/ територіальної громади
15	Результати дослідження морфологічного складу побутових відходів
16	Структура виконавчих підрозділів ОМС
17	Положення про структурний підрозділ місцевої ради, який є уповноваженим за формування і реалізацію політики управління відходами на рівні територіальної громади Положення про структурні підрозділи місцевої ради, діяльність яких дотична до сфери управління відходами
18	Інформація про структуру земельних ресурсів територіальної громади
19	Дані обліку відходів від руйнувань
20	Паспорти громади (соціальний, Інвестиційний, тощо)
21	Інформація про утворення адміністративної комісії при виконавчому комітеті сільської, селищної, міської ради

Спосіб отримання:

- На офіційній інтернет сторінці МР,
- Дані профільних підрозділів ОМС

**Перелік інформації, розпорядником якої є
відповідні уповноважені державні органи управління**

№	Найменування документа, інформації, даних	Спосіб отримання
1	Розпорядник інформації, даних: Головне управління статистики в області	
1.1	Перелік діючих на території територіальної громади суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності (за кодами за КВЕД- 2010) з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства	За запитом
1.2	Інформація про суб'єктів господарювання, що діють на території громади, і які були охоплені статистичним спостереженням щодо утворення відходів у попередній 10-ти річний період	За запитом
1.3	Інформація про відходи: <ul style="list-style-type: none"> ➤ дані про утворення та управління відходами ними на території відповідної громади за попередній 10-ти річний період, у тому числі про утворення та управління відходами за класами небезпеки, за категоріями матеріалів, за видами економічної діяльності тощо (відповідно до прийнятих форм узагальнення); ➤ інформацію про загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у місцях видалення відходів на території відповідної громади (за класами небезпеки; за видами відходів; за іншими видами узагальнення, що застосовуються); ➤ дані про наявність на території відповідної громади установок оброблення відходів, спеціально відведених місць та об'єктів видалення відходів. <i>* взяти до уваги що узагальнення в розрізі територіальних громад здійснюється з 2022 року</i>	За запитом
1.4	Інформація про показники сільського господарства за попередній період: <ul style="list-style-type: none"> ➤ - кількість с.-г. тварин; ➤ - виробництво продукції тваринництва; ➤ - посівні площі під с.-г. культури; ➤ - обсяг виробництва (валовий збір) с.-г. культур; ➤ - внесення добрив та пестицидів 	За запитом, на офіційній інтернет сторінці ГУ статистики в області
2.	Розпорядник інформації, даних: Територіальні органи Державної екологічної інспекції (ДЕІ)	
2.1	Перелік суб'єктів господарювання, що діють на території кожної з зазначених громад, щодо яких можуть проводитися планові заходи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до ступеню ризику від провадження господарської діяльності (із зазначенням адресами об'єктів);	За запитом
2.2	Інформація про стан провадження господарської діяльності у сфері управління (поводження) з відпрацьованими мастилами (оливами) суб'єктами господарської діяльності на території кожної з зазначених громад за попередній період (відповідно до прийнятих форм узагальнення згідно з Порядком збирання, перевезення, зберігання, оброблення (перероблення), утилізації та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2012 р. № 1221)	За запитом
2.3	Дані про результати заходів державного нагляду (контролю) у сфері управління (поводження) з відходами на території кожної з зазначених громад за попередній період, які доцільно врахувати для оцінки стану сфери управління відходами та розроблення плану заходів.	За запитом
2.4	Дані про виявлення несанкціонованих сміттєзвалищ на території громади за попередній період	За запитом
2.5	Інформація про звернення громадян чи інших заінтересованих сторін з питань управління відходами на території громади за попередній період	За запитом

№	Найменування документа, інформації, даних	Спосіб отримання
2.6	Інформація про наявні проблеми у сфері управління відходами, які потребують особливої уваги при розробленні МПУВ на території громади, ризику та загрози виникнення проблем у майбутньому	За запитом
2.7	Дані по розрахункам шкоди, заподіяної довкіллю в результаті збройної агресії РФ в частині впливу відходів від руйнувань	За запитом
3.	Розпорядник інформації, даних: Обласна державна адміністрація (структурні підрозділи до функціональних обов'язків якого віднесено питання з управління відходами)	
3.1	Інформація про суб'єктів господарювання, які подали декларації про утворення відходів на об'єктах на території ТГ за 2017 – 2023 рр.	За запитом
3.2	Дані реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів	За запитом З 2024 року реєстр не ведеться Реєстри мають ретроспективний характер
3.3	Дані реєстру місць видалення відходів	За запитом
3.4	Інформація про звернення громадян чи інших заінтересованих сторін з питань управління відходами на території громади за попередній період	За запитом
3.5	Інформація про наявні проблеми у сфері управління відходами, які потребують особливої уваги при розробленні МПУВ на території громади, ризику та загрози виникнення проблем у майбутньому	За запитом
4.	Розпорядник інформації, даних: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	
4.1	Інформація про суб'єктів господарювання, які подали декларацію про утворення відходів на об'єктах на території ТГ за попередні роки, а також дані про показники (обсяги) утворення та руху відходів такими утворювачами (відповідно до прийнятих форм узагальнення)	За запитом
5.	Розпорядник інформації, даних: Територіальні органи Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужби)	
5.1	Інформація про потужності (об'єкти), які використовуються для виробництва та/або обігу тварин, що розташовані на території відповідної громади	За запитом
5.2	Інформація про потужності (об'єкти) операторів ринку харчових продуктів, які діють на території відповідної громади та отримали експлуатаційний дозвіл	За запитом
5.3	Інформація про потужності з виробництва та/або обігу харчових продуктів на території відповідної громади, які зареєстровані у Державному реєстрі потужностей операторів ринку	За запитом
5.4	Інформація про потужності (об'єкти) переробки неїстівних продуктів, які діють на території відповідної громади та отримали експлуатаційний дозвіл	За запитом
5.5	Дані про діючі та законсервовані худобомогильники та біотермічні ями для захоронення трупів тварин, які знаходяться на території відповідної громади (згідно з ветеринарно-санітарними картками цих об'єктів)	За запитом
5.6	Інформація про збір, утилізацію та знищення загиблих тварин і побічних продуктів тваринного походження, не призначених для споживання людиною на території відповідної громади за попередні роки (відповідно до прийнятих форм узагальнення)	За запитом
5.7	Дані станом на 1 січня поточного року щодо кількості та характеристик техніки (тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних і меліоративних машин, сільськогосподарської техніки, інших механізмів), що зареєстрована на території відповідної громади	За запитом
5.8	Дані за попередні роки про зняття з обліку у порядку вибракування відповідних видів техніки, що були зареєстровані на території відповідної громади	За запитом

№	Найменування документа, інформації, даних	Спосіб отримання
6.	Розпорядник інформації, даних: Територіальні органи Головного сервісного центру МВС України	
6.1	Інформація про статистичні дані станом на 1 січня поточного року щодо кількості та характеристик транспортних засобів, що зареєстровані на території відповідної ТГ, за видами: мотоцикли (мопеди та квадроцикли), легкові автомобілі, вантажні автомобілі, автобуси; за видом палива: дизельне, бензин, зріджений газ, електроенергія та інші види	За запитом
6.2	Дані про динаміку реєстрації/ зняття з реєстрації транспортних засобів за попередні роки на території відповідної ТГ	За запитом
6.3	Дані за попередні роки про зняття транспортних засобів з обліку у порядку вибракування транспортного засобу в цілому, у т.ч. за видами: мотоцикли (мопеди та квадроцикли), легкові автомобілі, вантажні автомобілі, автобуси (на території відповідної ТГ).	За запитом

ДОДАТОК 2 ЕТАПИ ПРОЦЕДУРИ СЕО

1. Визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки	
<p>Для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до звіту про стратегічну екологічну оцінку, замовник складає заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (далі – Заява).</p> <p style="text-align: center;">Зміст Заяви визначений пунктом 3 статті 10 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»</p>	
Консультації	Громадське обговорення
Внесення Заяви до Єдиного реєстру СЕО, шляхом заповнення визначеної в Реєстрі форми	Оприлюднення шляхом розміщення на офіційному веб-сайті замовника
Не більше ніж через 10 днів ↓	Не менше ніж через 10 днів ↓
Отримання зауважень та пропозицій від органів зазначених у статті 8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».	Отримання зауважень та пропозицій від громадськості.
Замовник спочатку має подати Заяву через Реєстр і вказати в реєстрі дату оприлюднення Заяви на сайті. Далі відповідно до вказаної ним дати розмістити Заяву на своєму веб-сайті.	
2. Складання звіту про стратегічну екологічну оцінку	
<p>Замовник забезпечує складання звіту про стратегічну екологічну оцінку після врахування зауважень і пропозицій, отриманих у процесі громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та наданих органами, зазначеними у статтях 6-8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».</p> <p style="text-align: center;">Зміст Звіту про СЕО визначений пунктом 2 статті 11 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»</p>	
3. Проведення громадського обговорення та консультацій у порядку, передбаченому статтями 12 та 13 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»	
Консультації	Громадське обговорення
Проект ДДП та Звіт про СЕО вносяться до Єдиного реєстру СЕО	Проект ДДП та Звіт про СЕО оприлюднюються на офіційному веб-сайті замовника + Повідомлення (сформоване реєстром)

<p>Замовник спочатку має подати Проєкт ДДП та Звіт про СЕО через Реєстр і вказує в реєстрі дату оприлюднення Проєкту ДДП та Звіту про СЕО на своєму сайті. Далі відповідно до вказаної ним дати розміщує документи на своєму веб-сайті.</p> <p>При подачі документів, необхідно заповнити Повідомлення про оприлюднення Проєкту ДДП та Звіту про СЕО. Повідомлення формується шляхом заповнення визначеної в Реєстрі форми.</p> <p>Зміст Повідомлення про оприлюднення Проєкту ДДП та Звіту про СЕО визначений пунктом 5 статті 12 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»</p>	
<p>Не більше ніж через 30 днів</p> <p>↓</p>	<p>Не менше ніж через 30 днів</p> <p>↓</p>
Отримання зауважень та пропозицій від органів зазначених у статтях 6-8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»	Отримання зауважень та пропозицій від громадськості
По закінченню строку проведення консультацій, замовник готує довідку про консультації, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у ДДП та звіті про СЕО враховані зауваження і пропозиції. До довідки додаються отримані письмові зауваження і пропозиції	По закінченню строку громадського обговорення, замовник готує довідку про громадське обговорення, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у ДДП та звіті про СЕО враховані зауваження і пропозиції. До довідки додаються отримані письмові зауваження і пропозиції
<p>Обидві підготовлені Довідки вносяться до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки, зазвичай це відбувається одночасно</p>	
<p>5. Інформування про затвердження документа державного планування.</p>	
По закінченню громадського обговорення та консультацій з уповноваженими органами, а також, внесенням довідок до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки, Замовник може затвердити документ державного планування.	
<p>Єдиний реєстр СЕО</p>	<p>Офіційний веб-сайт замовника</p>
<p>Замовник протягом 5 робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки, такі документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ затверджений ДДП; ➤ рішення про його затвердження; ➤ заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування (цей документ розробляється в рамках розділу Звіту про СЕО) ➤ відкоригований відповідно зауважень та пропозицій отриманих під час громадського обговорення та консультацій Звіт про СЕО 	
<p>Протягом 5 робочих днів з дня затвердження документа державного планування Замовник має письмово повідомити про це орган, зазначений у статті 6 Закону.</p> <p>Письмово — це лист поштою (укрпошта), або через електронну систему документообігу (не скан на електронну пошту).</p>	
<p>6. Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.</p>	
<p>Замовник у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, 1 раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки протягом строку дії документа та через рік після закінчення такого строку.</p> <p>Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення визначений Постановою кабінетів міністрів України №1272 від 16 грудня 2020 року</p> <p>«Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення»</p>	

ДОДАТОК 3

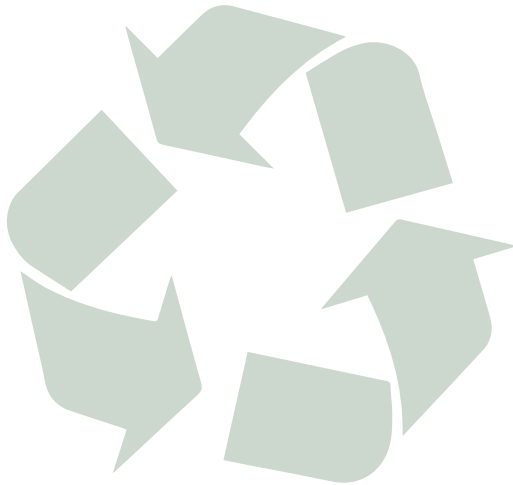
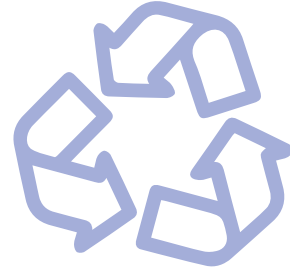
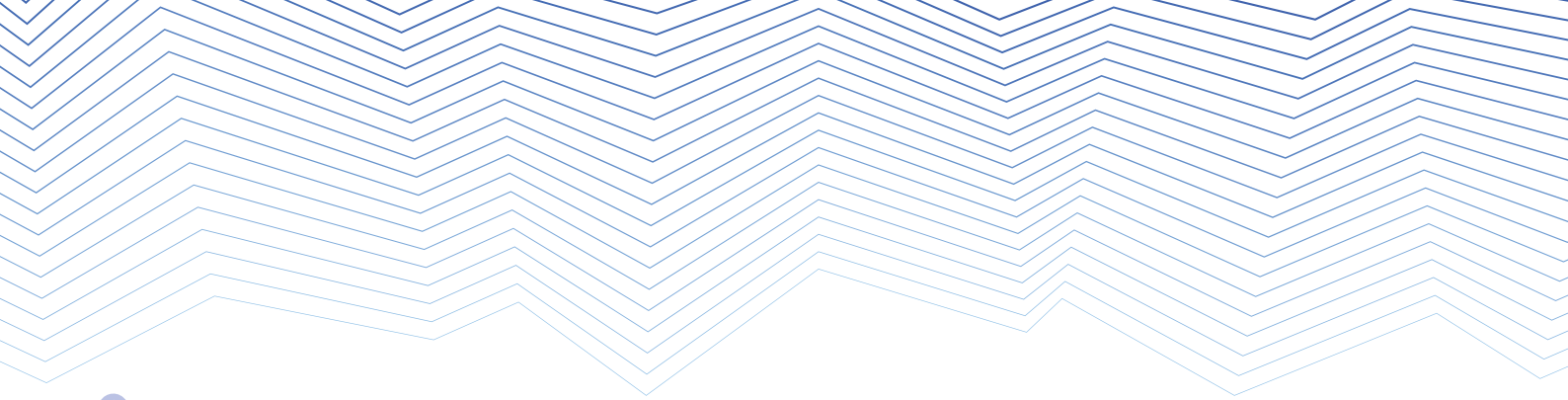
ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

№	Назва	Тип, видавник	Номер, дата посилання
1	Про охорону навколишнього природного середовища	Закон України	№ 1264-XII 25.06.1991
2	Про управління відходами	Закон України	№ 2320-IX 20.06.2022
3	Про житлово-комунальні послуги	Закон України	№ 2189-VIII 09.11.2017
4	Про благоустрій населених пунктів	Закон України	№ 2807-IV 06.09.2005
5	Про місцеве самоврядування в Україні	Закон України	№ 280/97-BP 21.05.1997
6	Про місцеві державні адміністрації	Закон України	№ 586-XIV 09.04.1999
7	Про державно-приватне партнерство	Закон України	№ 2404-VI 01.07.2010
8	Про співробітництво територіальних громад	Закон України	№ 1508-VII 17.06.2014
9	Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності	Закон України	№ 2806-IV 06.09.2005
10	Про адміністративні послуги	Закон України	№ 5203-VI 06.09.2012
11	Про хімічні джерела струму	Закон України	№ 3503-IV 23.02.2006
12	Про утилізацію транспортних засобів	Закон України	№ 421-VII 04.07.2013
13	Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною	Закон України	№ 287-VIII 07.04.2015
14	Про стратегічну екологічну оцінку	Закон України	№ 2354-VIII 20.03.2018
15	Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року	Розпорядження Кабінету Міністрів України	№ 820-р 08.11.2017
16	Про затвердження Національного плану управління відходами до 2033 року та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів	Розпорядження Кабінету Міністрів України	№ 1353-р 27.12.2024
17	Про затвердження Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 667 30.06.2023
18	Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 947 05.09.2023
19	Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1102 20.10.2023
20	Деякі питання оголошення припинення статусу відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 827 08.08.2023
21	Деякі питання віднесення речовин або предметів до побічних продуктів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1214 17.11.2023
22	Про затвердження Порядку створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1279 05.12.2023
23	Деякі питання подання декларації про відходи	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 556 07.05.2023
24	Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1328 19.12.2023

№	Назва	Тип, видавник	Номер, дата посилання
26	Про затвердження Порядку проведення моніторингу об'єкта оброблення відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1166 07.11.2023
27	Про затвердження Технічних вимог до експлуатації установок із спалювання відходів та установок із сумісного спалювання відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 229 01.03.2024
28	Деякі питання збирання, перевезення, зберігання, оброблення (перероблення), утилізації та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив)	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1221 17.12.2012
29	Про затвердження Порядку виявлення та обліку безхазяйних відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1217 03.08.1998
30	Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 473 19.04.2022
31	Про затвердження Порядку управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1073 27.09.2022
32	Про затвердження Порядку управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1073 27.09.2022
33	Про затвердження Порядку визначення суб'єктів господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 941 05.09.2023
34	Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 918 25.08.2023
35	Про затвердження Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів	Постанова Кабінету Міністрів України	№ 1031 26.09.2023
36	Про затвердження Методичних рекомендацій з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів	Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України	№176 07.06.2010
37	Про затвердження Методики розрахунків цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів та Порядку подання звітності щодо виконання цільових показників з підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України	№ 581 27.06.2024
38	Про затвердження Методики впровадження двоетапного перевезення твердих побутових відходів	Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від	№ 396 30.11.2006
39	Про затвердження Рекомендацій з удосконалення експлуатації звалищ твердих побутових відходів	Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від	№5 10.01.2006
40	Про затвердження Правил визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами	Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України	№ 259 30.07.2010

№	Назва	Тип, видавник	Номер, дата посилання
41	Про затвердження Методичних рекомендацій з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України	№551 20.06.2024
42	Про затвердження Методичних рекомендацій з визначення морфологічного складу побутових відходів	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України	№409 03.05.2024
43	Про затвердження Правил експлуатації полігонів побутових відходів	Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України	№435 01.12.2010
44	Про затвердження Правил експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	№196 04.05.2012
45	Про затвердження Методики роздільного збирання побутових відходів	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України	№ 1130 13.12.2023
46	Про затвердження Порядку повторного використання очищених стічних вод та осаду стічних вод за умови дотримання нормативів гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	№ 341 12.12.2018
47	Про затвердження Порядку первинного обліку обсягів утворення, обробки, зберігання та повторного використання осадів стічних вод	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України	№ 643 17.07.2024
48	Про затвердження Методичних рекомендацій щодо форм співробітництва територіальних громад у сфері управління побутовими відходами	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України	№ 1153 21.10.2024
49	Про затвердження Методичних рекомендацій щодо збирання відходів електричного та електронного обладнання, що є у складі побутових відходів	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	№ 15 22.01.2013
50	Про затвердження Правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України	№489 13.06.2023
51	Про затвердження Методичних рекомендацій із збирання, утилізації та знешкодження фільтрату полігонів побутових відходів	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	№ 421 20.08.2012
52	Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами	Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України	№ 800 08.09.2023
53	Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів	Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України	№170 01.06.2010
54	Про затвердження Вимог до плану приведення місця розміщення відходів у відповідність з вимогами законодавства	Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України	№ 455 29.04.2024
55	Методичні рекомендації з розроблення місцевих планів управління відходами	Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України	№ 288 15.03.2024
56	Про затвердження Порядку поводження з побічними продуктами тваринного походження, що належать до категорій I-III	Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України	№ 2159 13.12.2023

№	Назва	Тип, видавник	Номер, дата посилання
57	Про затвердження Правил облаштування і утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин у населених пунктах України	Наказ Державного комітету ветеринарної медицини України	№ 232 27.10.2008
58	Про затвердження форми та порядку подання звітів підприємств, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити утилізацію транспортних засобів власного виробництва	Наказ Міністерства промислової політики України	№ 63 25.11.2013
59	Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів	Наказ Міністерства охорони здоров'я України	№173 19.06.1996
60	Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць	Наказ Міністерства охорони здоров'я України	№ 145 17.03.2011
61	Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів»	Наказ Міністерства охорони здоров'я України	№ 1827 31.10.2024
62	Про затвердження Правил проведення утилізації та знищення неякісних лікарських засобів, до складу яких входять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори	Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України	№ 67/59 19.03.1999
63	Про затвердження Правил утилізації та знищення лікарських засобів	Наказ Міністерства охорони здоров'я України	№ 242 24.04.2015
64	Про затвердження Методичних рекомендацій щодо безпечного поводження з компонентами (складовими) небезпечних відходів у складі побутових відходів	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	№ 423 30.08.2013
65	ГБН «Будинки і споруди. Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги до технологічного проектування»	Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України	№ 14 21.02.2011
66	ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	№ 104 26.04.2019
67	ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій	Наказ Мінрегіону України	№ 259 28.10.2011
68	ДБН В.2.4-2-2005 Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування	Наказ Держбуду України	№ 101 17.06.2005 р.
69	СОУ ЖКГ 03.09-014:2010 «Побутові відходи. Технологія перероблення органічної речовини, що є в складі побутових відходів»	Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України	№78 30.03.2010
70	СОУ ЖКГ 08.09-020:2012 «Надання послуг з вивезення побутових відходів. (Операції поводження з побутовими відходами — збирання, зберігання, перевезення). Критерії та методи оцінки якості»	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	№643 21.12.2012
71	ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	№ 506 22.10.2013
72	ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги»	Наказ ДП «УкрНДНЦ»	№118 28.09.2015
73	ДСТУ 7369:2013 Стічні води. Вимоги до стічних вод і їхніх осадів для зрошування та удобрення	Наказ Мінекономрозвитку України	№ 1010 22.08.2013

LEAD

З ЄВРОПОЮ

2025

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK

SLOVENIA
AID & PARTNERSHIPS

Міністерство
цифрової трансформації
України

Міністерство розвитку
громад та територій
України